

LIZARTZA

L U I S M A R I M U J I K A

AGERRE, herri bereko baserria.

AGIÑEARTETXE, herri bereko belardi eta soila.

AGIÑEKOARTETXEAURREA, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (1).

AGIÑENEA, (*Argiñenea*, *Añenea*), herri bereko baserria.

AGIÑENEBORDA, herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.

AGIÑEKOARTETXEBURUA, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea.

AGIRREBARRENA, herri bereko baserria, erreg. 26, 19, 143, nomenklator 101 or. (2).

AGIRREGOENA, herri bereko baserria, erreg. 36,79, 178, nomenklator 101 or.

AIANA, herri bereko zuhaitz-basoa.

AITAKONEARTETXE, herri bereko zuhaixka-basoa.

AITAKORENA, herri bereko baserria, erreg. 38, 79, 191, nomenklator 101 or., 1847 urtea (3).

AITAKORENABORDA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.

AIZPEA, herri bereko baserria.

AIZPEBORDA, herri bereko bordetxea.

AIZPEKOARTETXEBURUA, herri bereko lurtsaila, 1697 urtea (4).

(1) **Agiñekoartetxeaurrea** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 129 zenb. 90 or., 1809-ko martxoaren 29-an Lizartza-ko herriak Juan Bta. Barriola-ri lurtsaila saltzen.

(2) **Agirrebarrena** baserria. Beste eskualdetan gisa, hemen ere —*barrena-k* behekoa adierazten du.

(3) **Aitakorena** (Attakonea) baserria. “...declaro que el finado Francisco Goenaga administrador que fue de la casa llamada Aitacorena con sus pertenecidos sita en Lizarza por nombramiento hecho por su propietario ausente Juan Antonio Guibelalde a la propia vecindad vendió a José Antonio Ormaechea de la idéntica vecindad...” (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 46 zenb. 29 or., 1847 urtea).

(4) **Aizpekoartetxeburua** lurtsaila, IND. (OGPAR) 1 lib. 222 zenb. 99 or., 1697-ko abenduaren 29-an Bentura Asura Astina-k M. Jazinta Bengoetxea-ri 20 beloi-dukak hipotekan hartzen.

AIZPEKOATARIA, herri bereko sagasti eta zuhaixka-basoa.
 ALBITXURI, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa.
 ALDABI, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa.
 ALDAIA, herri bereko lur landugabea, 1810 urtea (5).
 ALDAMIRA, herri bereko etxea, 1670 urtea.
 ALDAPABAZTARRA, herri bereko gaztainadia, erreg. 371, 131, 130.
 ALDAPETA, herri bereko belardia.
 ALDAS, (*Aldatz*), herri bereko lurtsaila, 1810 urtea (6).
 ALDATXA, (*Aldatza*), herri bereko belardi eta laborelurra.
 ALDATXIKI, herri bereko laborelurra.
 ALDATZABEKOAK, herri bereko laborelurra.
 ALDATZAGOIKOA, herri bereko laborelurra.
 ALDAZ, (*Aldatz*), herri bereko lizardia.
 ALDAZGARAIOA, herri bereko lurtsaila, 1775 urtea, (7).
 ALMAINGOEGIA, herri bereko lurtsaila.
 ALZOALDE, (*Altzoalde*), herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa, amil.
 23.
 ALZOLABAKIETA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 ALLENA, herri bereko lurtsaila.
 AMABISORO, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea, (8).
 AMATEGI, herri bereko zuhaixka-basoa.
 AMINGOZAR, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa, amil 44 or.
 ANAKAR, herri bereko belardi eta garodia.
 ANAKARRITURRIA, herri bereko iturria.
 ANDRESORO, herri bereko gaztainadia, erreg. 157, 122, 133, nomenkla-
 tor 101 or.

-
- (5) **Aldaia** lur landugabea, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 240 zenb. 131 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Jose Manuel Goikoetxea-ri lurtsailetik 340 postura-neurri saltzen.
- (6) **Aldas** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 235 zenb. 128 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Jose Ant. Ormaetxea bertako 20 postura-neurri eta 35 oin (pies) saltzen.
- (7) Aldazgaraikoa lurtsaila, IND. (OGPAR) 1775-eko otsailaren 2. *Aldats/Aldatz* hitzak “cuesta, repecho” esan nahi du.
- (8) Amabisoro lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 163 zenb. 102 or., 1809-ko urrilaren 16-ean Antonio Olaetxea-k Manuel M. Barriola-ri bertako 50 postura-neurri saltzen. Lur-saila Maibea (Maibera)-ko erreka ondoan. *Amabi, sei, zazpi, bost, lau*, zenbakiak ohiz-koak euskal toponimoetan.

ANDRESOROALDE, herri bereko zuhaitz-basoa.

ANDRESOROBARRENA, herri bereko gaztainadia, erreg. 239, 128, 221.

ANDRESOROERREKA, herri bereko belardi eta erreka.

ANDRESOROKOGAZTAÑERIA, herri bereko zuhaitz-basoa.

ANDRESOROTXIKI, herri bereko gaztainadia, erreg. 320, 129, 225.

ANSOLAGA, herri bereko hariztia.

ANTONENEA, (*edo Antontxo*), herri bereko etxea, 1779 urtea (9).

ANTXINTFARRI, (*Artxintxardi?*), herri bereko gaztainadia.

ANTXOGI, herri bereko gaztainadia.

ANZIBARRENA, herri bereko pagadia, erreg. 2, 117, 6.

AÑI, herri bereko hariztia, erreg. 131, 2, 2, I.G.C. mapa.

AÑIAZPIKOA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (10).

AÑIBARRENA, herri bereko soila.

AÑIBITARTEA, herri bereko gaztainadi eta hariztia, erreg. 38, 117, 150.

AÑIGARAIKOA, herri bereko hariztia.

AÑIKOKUEBA, (*Añikokoba*), herri bereko hondazilegia.

APAIZTEGI, herri bereko etxea, 1764 urtea (11).

APATE, herri bereko belardia.

APEZTEGIA, (*Apaiztegi*), herri bereko baserria, erreg. 9, 79, 35.

APOTE, (*Opote?*), herri bereko etxea eta lurtsaila, 1768 urtea (12).

APOTEBURU, (*Opoteburu?*), herri bereko laborelur eta zelaia.

APOTETXIKI, herri bereko soroa.

ARAISTEDER, (*Arizteder*), herri bereko gaztainadia (13).

ARAITZETAKOEGIA, herri bereko zuhaitz-basoa.

(9) **Antonenea** edo *Antontxo* etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 298 zenb. 230 or., 1779-ko irailaren 11-an Juan Bta. Olasagarre-k Lizartza-ko udala-ri (kabildoari) 40 beloi-dukatz hartzen.

(10) **Añiazpikoa** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 221 zenb. 124 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Migel Ang. Goikoetxea-ri bertako 3 postura-neurri eta 77 oin saltzen.

(11) **Apaiztegi** etxea, IND. (OGPAR) 1 lib. 112 zenb. 48 or., 1764-eko maiatzaren 24-ean Manuel Luloaga-k Juan eta Mateo Bereterbide-ri 50 beloi-dukatz hipotekan hartzen. Logikoa denez eskualde honetan (Gaztelu-n gisa) *Apaiztegi* gaurko Apeztegi-ren alda-

(12) **Apote** lurtsaila, C. HIP (OGPAR) 1768-ko maiatzaren 24.

(13) **Araisteder** gaztainadia. *Araisteder* honek eta ondorengo *Araiztegi* eta *Araitzetakoezia*-k lehen osagaian *aritz*— (roble) delakoaren aldagai diptongatua dirudi. Beraz, hemengo Araisteder beherago *Ariseder*/*Aristegieder*/*Aritzeder* pisa.

- ARAIZTEGI, herri bereko belardi eta soila.
- ARANBARREN, herri bereko lurtsaila.
- ARANBELTZ, herri bereko txaradia, erreg. 14, 79, 68.
- ARANBELZKOZULOA, herri bereko harizti eta pagadia.
- ARANETA, herri bereko belardia.
- ARETXIKI, herri bereko belardi eta baratza.
- ARGIÑENEA, (*Arginagarena edo Lizarزابuru*), herri bereko etxea, 1691 urtea (14).
- ARISEDER, (*Aritzeder*), herri bereko gaztainadia, erreg. 114, 117, 206.
- ARISTEGIEDER, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ARISTIBAZTARRA, herri bereko belardi eta laborelurra.
- ARISTIEDERBORDA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ARITZEDER, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ARIZBARRENA, herri bereko gaztainadia.
- ARIZTIKOBORDA, herri bereko gaztainadia.
- AROSTEGI, (*Arostegigoiena edo Auztei*), herri bereko etxea, 1620 urtea (15).
- AROSTEGIARTETXABURUA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- AROSTEGIARTETXE, herri bereko zuhaitz-basoa.
- AROSTEGIARTETXEA, herri bereko gaztainadia.
- ARRAIZAGA, herri bereko gaztainadia.
- ARRAIZTAR, herri bereko hariztia, 1781 urtea (16).
- ARRATE, herri bereko baserria, erreg. 17, 79, 77.
- ARRATEBARRENALDE, herri bereko malkar eta zuhaitz-basoa.
- ARREGI, herri bereko belardia.
- ARRIANDIKOTXULOA, herri bereko zuhaixka-basoa (17).

-
- (14) **Argiñenea**, *Argiñagarena* edo *Lizarزابuru* etxea. Formula honek auzitan ezartzen du gaur ohizkoa den izena, hots, Añenea Agiñenea-ren sinkopa gisa. Toponimo hau, oraingoz, gure eskuetan zaharrena delarik, hots, 1691-ekoa, baliteke Agiñenea hori jatorriz Argiñenea (casa del cantero) izatea. Ala ere, ikusi beharrekoak dira oraindik iturri aintzinagokoak. IND. (OGPAR) 1 lib. 21 zenb. 9 or., 1691-eko ekainaren 10-ean Barbara Gibelalde-k Tolosa-ko Santa Klara komentuari 60 dukat hipotekan hartzen.
- (15) **Arostegi** edo *Arostegigoiena* etxea. Gaur sinkopaturik *Auztegi* izenez ezagutzen da, “casa del carpintero” adierazten duelarik. IND. (OGPAR) 1620-eko urtilan.
- (16) **Arraiztar** hariztia, C. HIP (OGPAR) 1 lib. 334 zenb. 43 or., 1781-eko maiatzaren 14-ean Jose Ign. Irarreta-k M. Luisa Irarreta-ri 1.000 dukat hipotekan hartzen.
- (17) **Arriandikotxuloa** zuhaixka-basoa (monte bajo). Hemen nabarmentzekoa —*andi* formula (aundiren orde), geroko Etxeandia izenean gisa (gaur Etxaundia gisa entzuten dena). Badirudi, *andi/handi* izan zela formula zaharrena Gipuzkoa-ko zonalde askotan ere, eta *aundi* geroztikoa, eta, nolabait, ezpresiboa dela. Cfr. L. Mitxelena *FHV* 488 or.

ARROBIANEAGA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ARROKAZAR, herri bereko lurtsaila.
 ARROKIÑENA, herri bereko etxea.
 ARROLA, herri bereko belardia (18).
 ARROTASAR, (*Errotazar*), herri bereko lur landugabea, 1809 urtea (19).
 ARRUBIALDE, herri bereko belardi eta soila (20).
 ARTAMAIN, herri bereko lurtsaila, 1847 urtea (21).
 ARTAMIN, (*Artamain, Artemin*), herri bereko gaztainadia, erreg. 22, 79, 211.
 ARTAMUÑO, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ARTETXEALDEKOBARRUTIA, herri bereko belardia.
 ARTETXE, herri bereko gaztainadia, erreg. 107, 119, 178.
 ARTETXEALDEA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 ARTETXEATARI, herri bereko laborelurra.
 ARTETXEATARIA, herri bereko gaztainadia.
 ARTETXEAURRE, herri bereko belardia.
 ARTETXEAURREA, herri bereko hariztia, erreg. 299, 129, 161.
 ARTETXEBARRENA, herri bereko gaztainadia eta hariztia, erreg. 36, 117, 142.
 ARTETXEBERRI, herri bereko zuhaitz-basoa, amil 10 or.
 ARTETXEBERRINEA, herri bereko gaztainadia.
 ARTETXEBURUA, herri bereko lizardia, erreg. 11, 117, 40.
 ARTETXEZARREKOSOROA, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa.
 ARTXINTXARDI, herri bereko zuhaixka-basoa (22).
 ARUNTZAKOSOROA, herri bereko belardia.
 ARZABALZA, (*Artzabaltza*), herri bereko lurtsaila.
 ARZATE, (*Artzate*), herri bereko laborelurra.
 ARZATEGOIKOA, herri bereko mendialdea.

(18) **Arrola** belardia. Bere osagaietan ar— (arri) eta —ola atzizkia “lugar o depósito de piedras” adieraziz. Bere aldagai arrunta *Arriola, noski*.

(19) **Arrotasar** lur landugabea, C. HIP. (OGPAR) 1809-ko martxoaren 28. *Errotazar* da, seguraski, formula jatorrena, Lizartza-n s/z txistukariak oso ongi bereizten baitira herri-hizkeran. *Arrota* (a protetikaz) ematea daitekeena da, bainan ez da zihurra.

(20) **Arrubialde** belardi eta soila (terreno *raso*). Gaur, behintzat, ene jaioterrian *arrobi* (arri— —obi, cantera) esan ohi da bokalearen ixturarik gabe.

(21) **Artamain** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1847-ko ekainaren 7.

(22) **Artxintxardi** zuhaixka-basoa. Toponimoak “lugar de piedrecillas” (arri-txintxar) esan nahi du. “Graba” esateko “arritxondarra” erabili ohi da gaur normalki.

ARZATELEKUA, herri bereko mendialdea.

ASOLUZIN, (*Zapatarielus*), herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (23).

ASEGIBAZTARRA, herri bereko gaztainadia.

ASOLAKOSOROA, (*Azolakosoroa*), herri bereko soila.

ASOLAZPIKOA, (*Azolazpikoa*), herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-baso.

ASTOLATXUA, herri bereko gaztainadia, erreg. 3, 117, 10.

ASUARRE, (*Asure?*), herri bereko zuhaixka-baso.

ASURA, herri bereko baserria.

ASURABARRENA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.

ASURAETXEBERRI, (*Zapelenea*), herri bereko baserria.

ASURAETXEBERRIATZEA, herri bereko belardi eta laborelurra.

ASURAGOENA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.

ASURASORO, herri bereko belardia.

ASURTARIO, (*Axurdario*), herri bereko otadi eta mendia, erreg. 35, 79, 173, amil. 44 or.

ATARI, herri bereko zuhaitz-baso.

ATARIKOBARRIOLA, herri bereko belardia.

ATARIKOBARRUTI, herri bereko belardia.

ATARIKOGAZTANDEIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 43, 79, 214 (24).

ATARIKUINTXAURDIA, herri bereko zuhaitz-baso.

ATXULEGI, herri bereko mendialdea.

ATXULEGI eta ORUNBE, herri bereko lurtsaila.

ATXURTE, (*Atxurti*), herri bereko hariztia, erreg. 386, 131, 185.

ATXURTI, herri bereko belardi eta soila.

ATXUTEGI, (*Atxulegi?*), herri bereko belardia.

AUBARREN, herri bereko zuhaixka-baso.

AURREIZKETA, herri bereko belardi eta laborelurra.

AUTXAR, herri bereko belardia, erreg. 62; 898, 47/.

(23) **Asaluzin edo Zapatarielus** gaztainadia. C. HIP (OGPAR) 1810-eko abenduaren 7. Asoluzin *Axolaxin*/*Azolaxin* delakoaren aldagai okerra dirudi. *Zapatarielus* eta gisakoek bezala toki ospela “sombrio” adierazten duenarik.

(24) **Atarikogaztandea** gaztainadia. Ohizkoa da Lizartza-ko subeuskalkian (eta inguruko herri batzuetan ere) Bainan —*degia* izan daiteke —*dia* amaiera diptongatzea —*deia* emanez.

AUTXIKI, herri bereko laborelurra.
 AUZKOGAZTANDEIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 49, 79, 238.
 AUZTEI, (*Arostegi*), herri bereko baserria.
 AUZTEIARTETXEA, (*Arostegiartetxea*), herri bereko gaztainadia.
 AXOLABEKO, (*Azolabekoa*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 AXOLAGARAIKOA, (*Azarolagaraikoa*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 AXOLAGOIENA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 AXOLAGOIKOA, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa.
 AXOLAGURUTZA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 AXOLATXOKOA, herri bereko soila.
 AZAROLA, herri bereko lurtsaila 1853 urtea (25).
 AZAROLABEKO, herri bereko laborelurra.
 AZAROLAGOIKOA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 AZKONDEGIETA, (*Arizkondegietea*), herri bereko zuhaixka-basoa, 1847 urtea (26).
 AZKONDEGIETAKOTXOKOA, herri bereko laborelurra.
 AZKONDEITAKOGARALEKUTXIKIA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 AZKONDIETA (*Arizkondegietea*), herri bereko hariztia, erreg. 46, 79, 226.
 AZKONDIETA eta OLARREGI, herri bereko lurtsaila.
 AZOLA, (*Azarola?*), herri bereko lurtsaila.
 AZOLAGARAIKOA, herri bereko hariztia, erreg. 138, 2, 26.
 AZOLAGOIENA eta BEKOA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 AZOLAXIN, (*Asolaxin*), herri bereko gaztainadia, erreg. 26, 117, 102.
 AZOLAZPIKOA, herri bereko hiriztia, erreg. 137, 2, 23.

-
- (25) **Azarola** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1853-ko martxoaren 5. Toponimo hau dago itxuraz Azola/Axola/Asola aldagaien iturrian bere osagaiak, probableki, azari (zorro) eta —ola atzizkia direlarik, *Azaldegi/Axeritegi* erro beretik kontutan harturik. *Azola-k* sinkopa ez bada (eta Lizartza-ko kasuan, behintzat, *Azarola-ren* laburpena dela uste dugu) *azi* (semilla) eta —ola atzizkia osagaitzat eduki ditzake.
- (26) **Azkondegieta** hariztia. Toponimo honen kasuan haserako *Az*— delakoa ez da *aitz*-(roca)-ren sinkopa *aritz* (roble)-rena baino tokian konfirmatu dugunez. Baso honetan aunitzetan ibili naiz mendizale, Gaztelu eta Lizartzarteko mugan kokatzen delarik. Bere osagaiak gure ustetan *aritz*— *ondo* (tocón de árbol) eta —tegi/—ta atzizkiak (“lugar de robles” adierazten duelarik). Orain dela gutxi arte hariztia izan da. Gaur, tamalez, gehiena pinudi bilakatua dago. Hona lekukotasunezko aipamen bat: “...de una heredad sita en el término de Muñoeta y de dos terrenos castañales existentes el uno en el punto llamado Azcondegueta, y el otro en la fuente de Golzor todos ellos sitos en la jurisdicción de la referida villa de Lizartza para que a título de este patrimonio pueda recibir...” (C. HIP. (OGPAR) 3 lib. orokorra, 239 zenb. 233 or., 1847 urtea).

- AZTINAURABURU, (*Benturenea*), herri bereko baserria, 1768 urtea (27).
- AZTINABITARTEA, herri bereko gaztainadia eta baserria, 1746 urtea (28).
- AZTIÑAKOARTETXEAZPIA, herri bereko belardi eta laborelurra.
- AZTIÑAKOETXEAZPIA, herri bereko laborelur eta baratza.
- AZTIÑAKOETXEBURUA, herri bereko belardi eta baratza.
- AZULATXIN, (*Azolatxin*), gaztainadi eta hariztia, 1858 urtea (29).
- AZURA, herri bereko, hariztia, 1860 urtea (30).
- AZURABARRENA, (*Asurabarrena*), herri bereko baserria, 1608 urtea (31).
- BABAZA, herri bereko etxea, 1710 urtea (32).
- BABAZABURUA, herri bereko lurtsaila, 1792 urtea (33).
- BABAZAKOARTETXEA, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (34).
- BAGATA, (*Pagaeta?*), herri bereko sagastia, 1596 urtea (35).
- BARAITZEKOETXEATZEA, herri bereko laborelur eta soila.
- BARATZA, herri bereko baserria.
- BARBAITZUARTE, herriko bereko zuhaitz-basoa.
- BARBERONEA, herriko bereko etxea, erreg. 24, 29, 131.
- BARBERONEA, (*Iturriaurre*), herriko bereko etxea, 1789 urtea (36).
- BARBEROSORO, herri bereko lurtsaila.

-
- (27) **Aztinauraburu** edo *Benturenea* baserria, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 67 zenb. 36 or., 1768-ko abuztuaren 30-ean Aszensio Agirrebarrena-k M. Anton Asuraga-ri 60 dukat hipotekan hartzen.
- (28) **Aztinabitarrea** baserria, IND. (OGPAR) 1 lib. 105 zenb. 46 or., Migel Ormaetxea-k Migel Mugerza-ri 40 beloi-dukak hipotekan hartzen.
- (29) **Azolatxin** gaztainadia eta hariztia, C. HIP. (OGPAR) 1861-eko martxoaren 26. *Azolatxin* (Azarolatxin ?)-en aldagaia dirudi.
- (30) **Azura** (Asura) hariztia, C. HIP. (OGPAR) 1860-eko abuztuaren 4.
- (31) **Azurabarrena** (Asurabarrena) baserria, IND. (OGPAR) 1609-ko martxoaren 29.
- (32) **Babaza** etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 47 zenb. 25 or., 1710-eko abenduaren 21-ean Franzisko Leizi-k M. Anton Azuraga-ri 50 beloi-dukak hartzen. *Babaza* hau, seguraski, Gaztelu-n azaltzen den bera, agian, mugakide gisa. Etimologikoki *Bagaza/Pagaeta* (hayal) proposatzen dugu lehen fonemaren asimilapen beheranzkoaz.
- (33) **Babazaburua** lurtsaila, IND. (OGPAR) 1792-ko azaroaren 16.
- (34) **Babazakoartetxea** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 127 zenb. 89 or., 1809-ko martxoaren 28-an Lizartza-ko herriak Manuel Arre&ri bertako 56 postura-neurri eta 111 oin saltzen. *Artetxe* osagaiak “redil” adierazten du *ardi*— eta —*etxe* elemenduetatik —amaieraz konposakera fonema gortzen delarik bokalea galduz (art— etxe).
- (35) **Bagata** sagastia, IND. (OGPAR) 1 lib. 4 zenb. 3 or., 1596-eko uztailaren 23-an Juan Garro-k Juan Lesaka-ri 28 dukat hipotekan hartzen. Gure ustez *Bagaeta/Pagaeta* (hayal) hitzetik lehen fonemaren ozendura ohizkoaz.

BARBIDETA, herri bereko gaztainadia.
 BARBIETA, (*Barbideta*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 BARRENETXEA, herri bereko baserria, 1644 urtea (37).
 BARRENETXEBERRI, herri bereko etxea, erreg. 4, 19, 213.
 BARRENETXETXIKIBERRI, herri bereko etxea.
 BARRENETXETXIKIZARRA, herri bereko etxea, erreg. 43, 19, 221.
 BARRIOLA, herri bereko baserria.
 BARRUTIBERRI, herri bereko belardia.
 BARRUTIZARRA, herri bereko belardia.
 BASABE, herri bereko zuhaitz-basoa, I.G.C. mapa.
 BASABELZGOIENA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 BASABELZ, herri, bereko gaztainadia, erreg. 8, 117, 30.
 BASAIAZENA, herri bereko baserria, 1704 urtea (38).
 BASAIAZGOENA, herri bereko baserria, erreg. 468, 202, 28, nomenklator 101 or.
 BASAIEZENE, (*Basaiazenea*), herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 BASAITZALDEA, (*Basaiazaldea*), herri bereko lurtsaila, I.G.C. mapa.
 BASAIZGOIKUA, (*Basaiazguena*), herri bereko baserria.
 BASAIZMENDI, herri bereko baserria.
 BASAKALDE, herri bereko laborelurra.
 BASTIBARRO, (*Kastibarro*), herri bereko haritzia.
 BAZABAL, herri bereko zuhaitz-basoa.
 BAZTARREKOSOROA, herri bereko belardia.
 BEEKOSOROA, herri bereko soroa.
 BEKOERROTA, herri bereko eerota.
 BEKOLUBERRI, herri bereko sagastia.
 BEKOSAGASTI, herri bereko laborelurra.
 BEKOSOROA, herri bereko belardi eta laborelurra.

(36) **Barberonea** edo *Iturriaurre* etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 422 zenb. 94 or., 1789-ko azaroaren 30.

(37) **Barrenetxea** baserria, IND. (OGPAR) 1644-eko abenduaren 4.

(38) **Basaiazena** baserria, IND. (OGPAR) 1704-eko apirilaren 3-an Juan Migel Ormaetxea-k Juan Perez Leizi-ri 40 beloi-dukatz hipotekan hartzen. *Basaiaz* honetan, agian, *Mendiaraz*, *Argañaraz* kasutan ematen den *ara(t)z* amaiera sinkopatua; bainan ez da kasu zihurra toponimo honek dardarkaririk ez duelako. Ikus L. Mitxelena *APV* 51 or. Ausaz, *Basa-saiets* batean pentsa ote daiteke *Baseiez* aldagaia ere dagoelarik?

BEKOTXOKOA, herri bereko belardia.

BELAZAUNDI, herri bereko lurtsaila, erreg. 378, 898, 98.

BELAZEBERRIA, herri bereko belardia.

BENGOTXEA, herri bereko baserria.

BENGOETXEARTETXEATARIA, herri bereko borola, 1858 urtea (39).

BENGOETXEBORDA, herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.

BENGOETXEKOARTETXEA, herri bereko gaztainadia.

BENGOETXEKOARTETXEATARIA, herri bereko laborelurra.

BENGOETXEKOARTETXETA, herri bereko zuhaitz-basoa.

BENTULASTEGI, (*Mentulastegi*), herri bereko gaztainadi eta lurtsaila, 1809 urtea (40).

BENTURENEA, herri bereko baserria.

BEORBIDETA, herri bereko gaztainadia.

BEORREGIETA, (*Berroita edo Ituartenea*), herri bereko baserria, erreg. 448, 159, 64.

BERASANEA, (*Berazanea*), herri bereko baserria, erreg. 11, 19, 100.

BERAZAENA, herri bereko baserria, 1611 urtea (41).

BERESTEGI, herri bereko sagastia, 1596 urtea (42).

BERREGIETA, (*Beortebi*), herri bereko bordetxea, 1759 urtea (43).

BERROIETAKO, (*Beorregietako, Soroburua*), herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (44)

BIDAURRE, herri bereko etxea.

BIDEARTEA, herri bereko baratza.

(39) **Bengoartetxeataria** borda, C. HIP. (OGPAR) 5 lib. 90 zenb. 94 or., 1858ko abuztuaren 7-an M. Franziska Goenaga-k Migel Joakin Berakoetxea-ri bordaren jabetza ematen. Beste izen bati erantsitako *borda* ala *artetxe* hauek gure herrien ematen zen artzantza kulturaren erakusgarri dira. Kasu aunitzetan baserri askok kontatzen du “artegi” ala mendiko borda batez. Lizartza-n *Agiñene*, *Zelain* (Zelarain), *Maikiñe*, *Ipintza*, etab. horrelakoak dira.

(40) **Bentulastegi** *Mentulastegi*-ren aldagaia.

(41) **Berazaenea** baserria, IND. (OGPAR) 1611-ko irailaren 4-ean. *Berasategi*, *Berastegi*, *Berasain* gisa *Beraza* izen propio batetik. Ikus J. Caro Baroja *Materiales* 69-70 eta 163-64 or., gure *bera-beratx* erroak izen honetan, seguraski, kontutan hartzekoak direlarik.

(42) **Berestegi** eta *Bizkibar* sagastia, IND. (OGPAR) 1 lib. 4 zenb. 3 or., 1596-eko uztailaren 23-an Juan Garro-k Juanes Lesaka-ri 28 beloi-dukak hipotekan hartzen.

(43) **Berregieta** edo *Beortegi* bordetxea, IND. (OGPAR) 1759-eko otsailaren 6. Etxe honen izena gaur Berrogieta edo Berroita. Gure ustetan lehen konposagaian *beor/behor-* (yegua) atzeman behar da eta ez berro-(landarea), ia aldagai guztietan azaltzen denez.

(44) **Berroitakosoroburua** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 126 zenb. 88 or., 1809-ko martxoaren 28-an Lizartza-ko herriak bertako bi sail saltzen Juan Bta. Arregi-ri.

BIDEBITARTE, herri bereko soroa, erreg. 587, 444, 201.
 BIDEBURU, herri bereko sagasti eta laborelurra.
 BIDEBURUA, herri bereko hariztia, erreg. 42, 117, 166.
 BIDEGAÑA, herri bereko soroa, erreg. 57, 444, 144.
 BIDEGURUTZE, herri bereko belardia.
 BILIZARRETA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 BIURRINEKOETXETXIKIA, herri bereko etxea.
 BIZKARTEGI, herri bereko gaztainadia, erreg. 64, 119, 6, 1809 urtea (45).
 BIZKARTOKI, herri bereko lurtsaila.
 BORDA, herri bereko borda.
 BORDABURU, herri bereko lurtsaila, erreg. 70, 579, 169.
 BORDAZPIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 BURKO, herri bereko gaztainadia.
 EGIAUNDI, herri bereko gaztainadia.
 EGIKOSOROA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 EGUZKIBAR, (*Euzkiar*), herri bereko baserria, erreg. 4, 19, 17.
 EGUZKIBARRALDEA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 EGUZKIBARRATARIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 EGUZKIBARKOETXEAZPIA, herri bereko harizti eta gaztainadia.
 EGUZKIBARKOSOROBARTARRA, herri bereko lurtsaila, erreg. 527, 366, 170.
 EGUZKIBARRALDEA, herri bereko lurtsaila.
 EGUZKIBARSOROBARTARRA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 EGUZKIBARKOTXULO, herri bereko zuhaitz-basoa.
 EKARTE, herri bereko gaztainadia, erreg. 15, 117, 58.
 ELBARREN, herri bereko auzoa, nomenklator 101 or. I.G.C. mapa (46).
 ELBARRENORMAETXEA, herri bereko etxe eta baratza.
 ELIZBURU, herri bereko belardi eta laborelurra.

(45) **Bizkartegi** saila, IND. (OGPAR) 1809-ko martxoaren 28. *Bizkar-Bizkai* erlazioaz ikus *A. Campián* RIEV I, 238-240 or., eta B. Etxegarai BAP VIII, 323 or. Bere esanahi itxurazkoena “loma de monte”, “espalda de monte” delakoarena. *Bizkardo*, *Txerribizkar* (Zizurkil), *Bizkarrondo* etab. norabide berdinetik.

(46) **Elbarren** auzoa. Auzo hau Eliz inguruan aurkitzen da, eta *erri-barren-etik*, konposakeran dardarkaria likida bilakatzen delarik euri / *eulbera*, eri / *elbarri* eta gisakoetan bezala. Lege honetaz ikus gure *Hitz konposatu eta eratorrien morfo-fonetika*, 78 or.

- ELIZONDO, herri bereko etxea, erreg. 397, 79, 198.
- ELKARRONDO, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ELOIA, (?), herri bereko gaztainadia.
- ELORDI, herri bereko gaztainadia, 1809 urtea (47).
- ELORDIGASTANEDIA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (48).
- ELORDITA, (*Elordieta*), herri bereko zuhaitz-basoa.
- ELORRIAGA, herri bereko gaztainadia, erreg. 72, 119, 106.
- ELORRIETA, herri bereko gaztainadia.
- ELORRIONDOA, herri bereko gaztainadia.
- ELORTXIKIETA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ELUSARMUÑO, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ELUSAUNDI, herri bereko belardi eta laborelurra.
- ELUSEDER, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ELUSEDERBARRENA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (49).
- ELUSTEDER (*Eluseder*), herri bereko gaztainadia.
- ELUTZA, herri bereko belardi eta zuhaixka-basoa.
- ELUZAR, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ELUZEDER, (*Elutseder*, *Elusteder*), herri bereko gaztainadia (50).
- ELUZERREKA, (*Elutserreka*), herri bereko intxaurdi eta erreka, erreg. 324, 129, 237.
- ERBITEGI, herri bereko laborelur eta zuhaixka-basoa (51).
- ERBITURRIAZPIAKOA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ERBITURRIGOIKOA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- ERIZTEGI, herri bereko etxea, 1759 urtea (52).
- ERKAIZTEGIMALKORRA, (*Arkaiztegimalkorra?*), herri bereko zuhaixka-basoa.

-
- (47) **Elordi** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 186 bis, 112 or., 1809-ko abenduaren 23-an Lizartza-ko herriak Jose Ant. Olaetxea-ri lurtsailaren jabetza saltzen.
- (48) **Elordigastanedia** gaztainadia C. HIP. (OGPAR) 1810-eko abenduaren 9.
- (49) **Elusederbarrena** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 195 zenb. 115 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Manuel M. Barriola-ri 20 dukat hartzen.
- (50) **Eluzeder** (*Elusteder*) gaztainadia. Harrigarria da eskualde honetan *eluz/elutz* (paraje sombrio) osagaiak nolako bizia azaltzen duen *Zapatarielus*, *Sagastielus*, *Intxaurrelus* (Insalus), nahiz-eta gaur hitz hori ahaztua egon.
- (51) **Erbitegi** labore lur eta zuhaixka-basoa (monte bajo). Bere etimologia aski gardena, hots, *erbi*— (liebre) eta *—tegi* atzizkia. Ez dira ahaztekoak beste herrietako *zakurtegi* eta *epertegi*.
- (52) **Eriztegi** etxea, IND. (OGPAR) 1759-ko azaroaren 19.

ERLEGIGAZTAÑARI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ERLEGIGAZTAÑERIA, (*Erlegigaztanaria*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 ERLEGIGAZTAÑADIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 209, 128, 129.
 ERLEITURRI, herri bereko iturri eta hariztia.
 ERMITABURU, herri bereko belardia.
 ERMITALDEA, herri berekp belardi eta laborelurra.
 ERMITEGI, herri bereko belardia.
 ERRASTI, herri bereko laborelurra (53).
 ERRASTIZELAI, herri bereko zuhaitz-basoa eta etxea, 1620 urtea (54).
 ERREALDE, (*Errekalde*), herri bereko baserria, I.G.C. mapa.
 ERREKA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ERREKAILLUN, herri bereko erreka eta gaztainadia.
 ERREKAKOSOROA, herri bereko soroa,
 ERREKALDE, herri bereko baserria, erreg. 1, 19, 2.
 ERREKALDEBERRI, herri bereko etxea.
 ERREKAONDO, herri bereko gaztainadia.
 ERREKARTE, herri bereko gaztainadia, erreg. 159, 122, 143.
 ERREKARTEBARRENA, herri bereko gaztainadia.
 ERREMENTARI edo SUTEGI, herri bereko etxea.
 ERREMENTARIA, herri bereko etxea.
 ERREMENTARIBURU, herri bereko belardia.
 ERRETENA, herri bereko etxea, 1736 urtea (55).
 ERRETORETXE, (*Ertotxe*), herri bereko erretoretxea.
 ERRETOTXEBARATZA, (*Erretoretxebaratza*), herri bereko lurtsaila.
 ERROGI, (*Erroki*), herri bereko belardia.
 ERROKI, herri bereko belardia.
 ERROKI edo ORUNBE, herri bereko belardia, 1851 urtea (56).
 ERRONTAONDOA, herri bereko baserria, erreg. 31, 19, 172.

(53) **Errasti** laborelurra. “Lugar de retamas” *errutz*— eta —*di* atzizkitik.

(54) **Errastizelai** etxea, IND. (OGPAR) 1 lib. 115 zenb. 49 or., 1620-eko urrilaren 3.

(55) **Erretenea** etxea, IND. (OGPAR) 1736-eko ekainaren 30-ean. Etxe hauetako izen aunitz gaur guztiz ez-ezaguna da, etxeak, bereziki, jabearen arabera aldaketagai izaten baitira. Gure denboran bertan, *Laxaroenea*, *Paulitanea*, *Juliananea*, etab. aintzinagoko Sastrenea, Barberonea izenen ordainak dira. Dena dela, izkribu zaharretan lehendikoa izenen testigutza gelditzen zaigu.

(56) **Erroki** edo *Orunbe* belardia, IND. (OGPAR) 1851-eko irailaren 23.

ERROTA, herri bereko errota.
 ERROTABURU, herri bereko gaztainadia eta etxea, nomenklator 101 or.
 ERROTAGAIN, herri bereko lurtsaila, I.G.C. mapa.
 ERROTAGAÑA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ERROTAKOATARIA, herri bereko intxaurdia.
 ERROTATXIKI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ERROTATXIKIANEA, herri bereko gaztainadia.
 ERROTATXIKIBURUA, herri bereko gaztainadia.
 ERROTAZAR, herri bereko belardia.
 ERROTAZPI, herri bereko lurtsaila.
 ESKARTEBURUA, (*Eskorteburua?*), herri bereko zuhaitz-basoa (57).
 ESKARTEGI, (*Eskortegi?*), herri bereko lurtsaila, erreg. 967, 898, 60.
 ESKARTEGIKOSOROA, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-basoa.
 ESKARTEIBURUA, herri bereko lizardia, erreg. 210, 128, 132.
 ESKOLAONDOKOBARATZA, herri bereko baratza (58).
 ESKORTA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ESKORTETA, herri bereko gaztainadia, erreg. 153, 122, 114.
 ESKORTETA eta ZAPATARIELUS, herri bereko lurtsaila, 1810 urtea (59).
 ESOLABURCAITZ, (?), herri bereko zuhaitz-basoa.
 ESTANGASOROA, herri bereko lurtsaila, erreg. 525, 366, 164.
 ESTILLETA, (*Istilleta*), herri bereko baserria, 1764 urtea (60).
 ESTILLETAKOATARIA, (*Istilletakoataria*) , herri bereko lizardia, erreg. 333, 131, 14.
 ESTRADUBURUA, herri bereko laborelurra.
 ETXABAZTAR, herri bereko gaztainadi eta hariztia.
 ETXABE, herri bereko etxea.

-
- (57) **Eskarteburua** zuhaitz-basoa (monte alto). Seguraski *eskorta-ren* aldagaia “corral en el campo” ala “rastel en los establos” AN, B, G. (Azkue *Dicc.* 1278 or.) Hitz hau ere, *artetxe*, *saletxe*, *espila* gisa nekazal kultura baten hondar garbia. Jatorriz erromanikoa, bigarren elemenduan *esi*— (seto eta *jirta* errom. corte (lat. cohortem). Ikus LEEE 39, 44 or.
 (58) **Eskolaondokobaratza** baratza. Toponimo honen kasuan lerro hauek idazten duenaren etxe-baratza adierazten da, prezeski, herri-eskolaren ertz batean kokatzen zena.
 (59) **Eskorteta** eta *Zapatarielus* gaztainadia, IND. (OGPAR) 1810-eko abenduaren 9.
 (60) **Estilleta** (*Istilleta*) etxea, IND. (OGPAR) 1764-eko uztailaren 26. Gure ustez *Istilleta* Estilleta baino zaharragoa da, seguraski, erroa lat. (*d*) *istilla* (*re*) delakoaren familian kokatzen delarik, “lugar de charcos” adierazten duelarik. Honetaz ikus gure eritzia LEEE liburuan, 209 or.

ETXABURU, herri bereko soroa, erreg. 139, 2, 29.
 ETXABURUKOGAZTAÑERIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ETXABURUSOROA, herri bereko laborelurra.
 ETXAGIBEL, herri bereko belardi eta laborelurra.
 ETXANDIA, herri bereko etxea, 1614 urtea (61).
 ETXARTEKOZULOA, herri bereko gaztainadia.
 ETXEATZEA, herri bereko sagasti eta baratza.
 ETXEAUNDIA, herri bereko baserria, erreg. 438, 137, 200, nomenklator
 101 or.
 ETXEAUNDIKOARTETXEBURUA, herri bereko gaztainadia.
 ETXEAUNDIKOATARIA, herri bereko laborelurra.
 ETXEAURREA, herri bereko laborelurra.
 ETXEAURREKOBARATZA, herri bereko baratza, erreg. 692, 480,
 224.
 ETXEAURREKOBARATZA, herri bereko belardi eta baratza.
 ETXEAURREKOSOROA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 ETXEAZPIA, herri bereko soroa, erreg. 7, 79, 28.
 ETXEAZPIKOSOROA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 ETXEBITARTE, herri bereko laborelur eta baratza.
 ETXEBURUA eta AITONA, herri bereko lurtsaila, erreg. 561, 444, 95.
 ETXEBURUKOINTXAURDIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ETXEBURUKOSOROA, herri bereko laborelur eta baratza.
 ETXEGIBEL, (*Etxagibel*), herri bereko gaztainadia.
 ETXENTOKOZULOA, herri bereko gaztainadia.
 ETXEONDO, herri bereko belardi eta baratza.
 ETXEONDOBAATZA, (*Etxeondokobaratza*), herri bereko laborelurra.
 ETXEONDOKO, herri bereko laborelur eta baratza.
 ETXEONDOKOBARATZA, herri bereko baratza.
 ETXEONDOKOBELAZA, herri bereko belardia.
 ETXEONDOKOSOROA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 ETXEPAREA, herri bereko gaztainadia, erreg. 7, 117, 26.

(61) **Etxandia** etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 159 zenb. 83 or., 1610-eko ekainaren 6-ean Migel Etxeandia-k Tolosa-ko San Franzisko komentuari 40 dukat hipotekan hartzen. Gaur etxe hau *Etxeaurdi* deitzen da. XVII mendean (1614-ean) *etxe-andi* deitzeak garbi adierazten du *aundi* geroztikoagoa eta, agian, expresiboa, dela Gipuzkoan, lehen ere esan dugunez.

- ETXEPAREKOGAZTAINADIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 298, 129, 158.
- ETXETOKOZULOA, herri bereko belardi eta zuhaitz-basoa.
- ETXETORREA, herri bereko baratza.
- ETXEZAR, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
- ETXEZARRAGA, herri bereko baserria.
- ETXO, herri bereko hariztia, erreg. 101, 119, 154.
- EUZKIBAR, (*Eguzkibar*), herri bereko baserri eta gaztainadia, nomenklator 101 or.
- EZBURU, (*Espuru?*), herri bereko gaztainadia, erreg. 9, 19, 48.
- EZEIZAGOIKOA, herri bereko etxea.
- EZKIAGA, herri bereko gaztainadia.
- EZKIAGAGARAIKOA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- FERMINTZELAI edo SAGASTI, herri bereko lurtsaila.
- FERMINZELAIA, herri bereko laborelurra.
- GAINGIROZONDO, herri bereko lurtsaila, 1841 urtea (62).
- GAINGOAOTZAKO (?), (*Gaingiotzako, Elozrra*), herri bereko gaztainadia, erreg. 352, 131, 72.
- GAINKOITZAKO, (*Gangirotzako, Erreka*), herri bereko zuhaitz-baso eta erreka.
- GALARRAGA, herri bereko gaztainadia.
- GALARRAGAGOIKOA, herri bereko belardi eta laborelurra.
- GALARRAGAZPIKOA, herri bereko belardi eta laborelurra.
- GALBATEGI, herri bereko belardi eta sagastia, amil. 3 or.
- GANTXELAI, herri bereko hariztia, erreg. 414, 137, 44.
- GAOLATZAPAREA (?), herri bereko gaztainadia.
- GARAIKOSOROA, herri bereko laborelurra.
- GAROZELAIETA, herri bereko hariztia, erreg. 41, 117, 162.
- GARRO, herri bereko etxea, 1845 urtea (63).

(62) **Gaingirozondo** lurtsaila, C.. HIP. (OGPAR) 4 lib. 29 zenb. 22 or. 1841-eko urtarilaren 13. Ez da oso zihurra izen honen lehen eredu (Orexaldekoa delarik) *Gaingiotza/Gaingorotza*, etab. azaltzen direlarik. Dena dela, *Gaingorotza* berantagoa eta formula okerra dela uste dugu. Ikus Orexa-ko toponimoak. Lutzugu-ren toponimo modernoetan ere Gaingorotzasoro.

(63) **Garro** etxea. "...y en especial la casa nombrada Garro su borda y sus pertenecidos y cochera contigua existentes todos en la mencionada villa de Lizarza en favor del nominado Jose Antonio. Tolosa dos de abril de mil ochocientos cuarenta y cinco, de que hago fe" C. HIP. (OGPAR) 75 zenb. 63 or., 1845 urtea.

GARROBERRI, herri bereko etxea.

GARROBURU, herri bereko belardi eta laborelurra.

GARROZELAI, herri bereko soroa, 1789 urtea (64).

GASTIGARRO, (*Kastibarro*), herri bereko zuhaixka-basoa.

GAZTANGARAZ (?), herri bereko lurtsaila, erreg. 524, 366, 161.

GAZTAÑABAKAR, herri bereko zuhaitz-basoa.

GAZTAÑADIZAR, herri bereko gaztainadia.

GAZTAÑAIZULO, herri bereko gaztainadia.

GAZTELUKOERROTAONDUA, herri bereko haritzia.

GAZTEÑERIAUNDI, herri bereko belardia.

GAZTEÑERITXIKI, herri bereko zuhaiska-basoa.

GEZATARI, herri bereko belardia.

GEZATEGI, herri bereko belardi eta laborelurra.

GOGORTZAENEA, herri bereko etxea.

GOIBURU, herri bereko belardia.

GOIBURUERDI, herri bereko belardia.

GOIKOERROTA, herri bereko errota, erreg. 27, 19, 154.

GOIKOETXEATXIKI, herri bereko baserria, 1678 urtea (65).

GOIKOETXEAUNDIA, herri bereko baserria, erreg. 3, 19, 50.

GOIKOETXETXIKI, herri bereko baserria, erreg. 462, 159, 212.

GOIKOGAÑA, herri bereko soroa, erreg. 427, 132, 109.

GOLBURU, herri bereko gaztainadia.

GOLBURUERDI, herri bereko belardia, erreg. 632, 480, 62.

GOLBURUKO, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (66).

GOLBURUKOBARRUTIA, herri bereko belardia, erreg. 776, 579, 213.

GOLZOR, (*Goltzur*), herri bereko baserria, erreg. 47, 19, 238, nomenklatore 101 or.

GOLZORKOZELAIA, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (67).

(64) **Garrozelai** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1789-ko irailaren 24.

(65) **Goikoetxeatxipi** baserria, IND. (OGPAR) 1 lib. 11 zenb. 6 or., 1678-ko maiatzaren 1-ean Martin Goikoetxetxipi-k Tolosa-ki Santa Klara komentuari 327 dukat hipotekan hartzen. Hemen ere *Etxeandi* kasuan *andi* bezala toponimia zaharrak eskualde honetan *txipi* txiki-ren aldagai zaharra zela adierazten digu garbiri. Tolosalde-ko toponimian *Ar-txipiaga* beste lekuko gardena.

(66) **Golburuko** gaztainadia, IND. (OGPAR) 1810-eko abenduaren 9.

(67) **Golzorkozelaia** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 128 zenb. 89 or., 1809-ko martxoaren 28-an Lizartza-ko herriak Juan Bta. Etxeberria-ri bertatik 64 postura-neurri eta 126 oin saltzen. Gaur toponimo honen izena *Goltzurkozelaia* da. Aizkondietako basoaren hegoaldean dago.

GOLZORSORO, herri bereko soroa, erreg. 45, 19,231.
 GOLZURKOATARIA, herri bereko soroa, erreg. 111, 119, 194.
 GOLZURKOETXEAZPI, herri bereko belardia.
 GGLZURKOZELAIA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 GOLZURSORO, herri bereko belardia.
 GOLZURZELAIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 GOROLDIZU, herri bereko gaztainadia.
 GOROSTELEG, herri bereko sagastia, 1596 urtea (68).
 GOROSTONDO, herri bereko intxuardia.
 GOROSTONDOGOIKOA, herri bereko gaztainadia, erreg. 39, 134, 201.
 GOROTZENEOERREKA, herri bereko gaztainadi eta erreka.
 GOROTZENKOMALLOA, herri bereko pagadia. (69).
 GOROZENEO, herri bereko zuhaitz-basoa.
 GORREGI, herri bereko belardia.
 GORREGI, (*Gorrei*), herri bereko gaztainadia.
 GORREGIKOEGIA, herri bereko belardi eta zuhixka-basoa.
 GORRETXE, herri bereko zuhaixka-basoa.
 GORRIDI, herri bereko hariztia, erreg. 68, 119, 22, 1809 urtea (70).
 GORZANEKOERREKA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 GURRUTXAGAURREKOSOROA, herri bereko sagasti eta zuhaixka-basoa.
 IANDOKI, (*Irاندoki*), herri bereko hariztia, 1833 urtea (71).
 IARZA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 IBAIGAIN, herri bereko etxea.
 IEREGI, herri bereko belardia.
 IEREGITXIKI, herri bereko belardia.
 IGELAN (?), herri bereko laborelurra.

(68) **Gorostelegi** sagastia, IND. (OGPAR) 1 lib. 4 zenb. 3 or., 1596-eko uztailaren 23-an Juan Garro-k Juanes Lesaka-ri 28 dukat hipotekan hartzen. Kurioski, euskaran *Juanes*, *Lopez* eta gisakoak izen zaharrak dira gure herrian, gerora Lopez delakoak tokizenetatik harturiko deiturretan galtzen direlarik XVI, XVII, XVIII mendeetan.

(69) **Gorotzenekomalloa** pagadia. *Mallo-aren* esanahia “prado, herbal”, bainan, gehienetan, toki aski aldapatsu eta pendizetan.

(70) **Gorridi** hariztia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 123 zenb. 87 or., 1809-ko martxoaren 28.

(71) **Iandoki** hariztia, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 247 zenb. 173 or., 1833-ko urtarilaren 24-ean Juan Manuel Arregi-k Elias Arregi-ti lurtsailaren jabetza ematen. Harizti hau *Illarrazu* aldean. *Irain* toponimoa badelarik, bigarren konposagaian —*toki* dagoela ozendurik dirudi.

IGNAZIOSORO, herri bereko lurtsaila, erreg. 615, 480, 24.
 IKAZTEGIZULUETA, herri bereko lurtsaila.
 ILLARRAZUBENTA, herri bereko etxea (72).
 ILLARRATSU, (*Illarrazu*), herri bereko lurtsaila.
 ILLARRAZU, herri bereko ostatuetxea, 1770 urtea, I.G.C. mapa (73).
 INKARIZAGA, herri bereko belardia.
 INSARLEUS, (*Intxaurrelus*, *Insalus*), herri bereko lurtsaila, erreg. 458, 159, 168.
 INSAURRELUZ, herri bereko baserria, 1691 urtea (74).
 INSURREGI, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-baso.
 INSUSEGI, (*Intsutsegi*), herri bereko gaztainadia.
 INSUSIBAR, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (75).
 INTXALUZKOATARIA, herri bereko gaztainadia.
 INTXASKETA, (*Insusketa*), herri bereko zuhaitz-baso.
 INTXAURKI, herri bereko gaztainadia.
 INTXAURDI edo INZUREGI, herri bereko gaztainadia.
 INTXAURRELUS, (*Insalus*), herri bereko baserria.
 INTXAURRETA, herri bereko belardi eta soila.
 INTXAURRONDO, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 INTXAUSTIETA, herri bereko belardia.
 INTXAUSTITA, (*Intxaustieta*), herri bereko soroa, erreg. 767, 579, 176.
 INTXURBURU, herri bereko belardia.
 INTXURREGI, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-baso.
 INTXURTXIPI, herri bereko lurtsaila.
 INTXUSKETABORDAONDOA, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-baso.
 INTXUSTEGI, herri bereko belardi eta laborelurra.

(72) **Illarrazubenta** etxea. Bentaetxe hau gerora mikelete-etxea izan da Nafarroa-Gipuzkoako mugan. Bertan Oresa-ko lurak ere.

(73) **Illarrazu** ostatuetxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 203 zenb. 89 or., 1770-eko azaroaren 7-an Miguel Agustín Aranalde-k Ign. eta Mateo Bereterbide-ri 300 dukat hartzen. Etimologia *illar*— (brezo) eta —*zu* ugaritasunezko atzizkitik; beraz, “brezal”.

(74) **Insaurreluz** baserria, IND. (OGPAR) 1 lib. 109 zenb. 47 or., 1621-eko ekainaren 12-an Martín Aranalde-k eta Josefa Zaldibia-k Hernaniko Agustinen komentuari 200 dukat hipotekan hartzen. Toponimo honen etimologiaz arituak gara —elus konposagaia dela. Kasu honetan garbiri gaurko *Insulas* bainu-etxe eta metaluren iturri delakoaren jatorria.

(75) **Insusibar** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 144 zenb. 96 or., 1809-ko martxoaren 28. Itxuraz *intsusa*— (sauco) eta —*ibar* (vega) osagaietatik.

IPENZA, (*Ipintza*), herri bereko baserria, 1811 urtea (76).
 IPINABARRA, herri bereko hariztia, erreg. 199, 122, 243, amil. 2 or.
 IPINSATARI, (*Ipintzatari*), herri bereko lurtsaila, erreg. 289, 129, 131.
 IPINTEGIBASO, herri bereko belardia.
 IPINTZABURUA, herri bereko belardia.
 IPINTZAKOBIDARTEA, herri bereko gaztainadia.
 IPINTZAZELAIBORDA, herri bereko borda.
 IPINZABURU, herri bereko zuhaixka-basoa.
 IPINZAERREKA, (*Ipintzaerreka*), herri bereko gaztainadi eta erreka.
 IPINZAETXEKOARTETXEBURUA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 IPINZAKOBIDEARTEA, herri bereko belardia.
 IPINZAMUTEGI, herri bereko belardia.
 IPINZAMUTEILLA, (*Ipintzamutegia*), herri bereko lurtsaila, erreg. 206, 128, 121.
 IPINZA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 IPINZAZELAI, herri bereko baserria, 101 or.
 IPINZAZELAIAZPI, herri berekq laborelurra.
 IPINZAZELAIKOARTETXEBURUA, herri bereko gaztainadia.
 IPINZAZELAIKOSOROA, herri bereko baratza.
 IPINÑABERA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 IPINÑAKOERREKA, herri bereko zuhaitz-baso eta erreka.
 IPINÑANA, (*Ipiñarena*), herri bereko gaztainadia, erreg. 543, 444, 1.
 IRABARRENGOARTETXEBURUA, (*Iribarrengoartetxeburua*), herri bereko gaztainadia.
 IRAINDOKI, herri bereko zuhaixka-basoa.
 IRAINDOKI, (*Irاندoki*), herri bereko zuhaiztia.
 IRANDOKI, (*Irاندoki*), herri bereko gaztainadia, erreg. 7, 19, 36, 1820 urtea (77).
 IRARAIN, herri bereko intxaurdia.
 IRAREGI, herri bereko belardi eta zuhaixka-basoa.
 IRAREGI, (*Irare*i), herri bereko lizardia.

(76) **Ipentza** etxea, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 15 zenb. 10 or., 1811-ko ekainaren 20. Beste herrietan bezala *Ipintza*/*Ipintza-ren* aldagaia. Bere etimologia *ipini-tik* ikus L. Mitxelena *APV*. 102 or.

(77) **Irاندoki** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 108 zenb. 66 or., 1820-eko ekainaren 13. Aldagaiak *landoki*/*Jandoki*/*Irاندoki*. Jatorrian *Irain* (Iragain ?) osagaia.

IRAREGIAUNDIA, herri bereko belardia.
 IRAUNBURU, herri bereko lurtsaila, amil. 25 or.
 IRAUNGOZUBIA, (*Iraunzubia*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 IRAUNTZUBI, herri bereko lurtsail eta zubia.
 IRAZUSTA, herri bereko etxea.
 IRAZUSTABERRIA, herri bereko, 1848 urtea (78).
 IRIBARREN, herri bereko baserria, erreg. 434, 159, 226.
 IRIBARRENBORDA, herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.
 IRIBIETA, herri bereko soro eta baserria, nomenklator 101 or, 1811 urtea (79).
 IRIBIETAILLARAZU, herri bereko belardia.
 IRIBITA, (*Iribieta*), herri bereko hariztia, erreg. 344, 131, 47.
 IRIZABALEN, herri bereko gaztainadia, erreg. 284, 129, 115.
 IRMIZIKOGAZTAÑARIA, herri bereko gaztainadia.
 IRUAIN, (*Iraun*), herri bereko baratza.
 IRUARKAITZ, (*Iruarraitz?*), herri bereko lurtsaila.
 IRUARRAIZ, herri bereko gaztainadia.
 IRUARRAIZAGA, herri bereko hariztia.
 IRUARRAIZPAREA, herri bereko lurtsaila.
 IRUARRAIZPUSKA, herri bereko lurtsaila.
 IRUBIETA, (*Iribieta?*), herri bereko hariztia.
 IRUNTZI, herri bereko belardi eta auzoa (80).
 IRUNTZI, herri bereko baserria.
 IRUNTZIARTETXEA, herri bereko gaztainadia.
 IRUNTZIBIDE, herri bereko belardi eta laborelurra.
 IRUNZIGAZTAÑARI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 IRUNZIZELAI, herri bereko belardi eta laborelurra.
 IRUNZIZUBIBURUA, herri bereko belardi eta laborelurra.

(78) **Irazustaberrietxea.** “...y para mayor seguridad de los resultados el fiador Irazusta hipotecó especial y expresamente su casa nombrada Irazustaberria sita en la villa de Lizarza, cuya obligación la aceptaron en nombre de la Provincia los Señores Diputados de la misma” (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 506 zenb. 346 or., 1848 urtea).

(79) **Iribieta** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 250 zenb. 136 or., 1811-ko apirilak 5.

(80) **Iruntzi** belardi eta auzoa. Seguraski *inuntzi* “sauce” (Aranzadi) (Inunziaga, Yunziaga) delakoaren aldagaia. Azkuek berriz (G-and) “retama” gisa (*Dicc.* 1, 432). Azkueren lekukotasuna taxuzkoa deritzagu *iruntzi-k* ere “escoba de mano” adierazi nahi duelako; eskobak “retama” delakoaz (*erratz*a ez ahaztu) egin ohi ziren.

- IRUNZIZUBIONDOA, herri bereko lurtsaila, erreg. 701, 444, 247.
- IRUNZUBI, (*Iraunzubi*), herri bereko belardia.
- IRUREGITXIKI, herri bereko sagastia.
- IRURETA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ISASTEGIETA, herri bereko garodia, erreg. 600, 444, 214.
- ISASTEITA, (*Isastegieta*), herri bereko gaztainadi eta intxaurdia, erreg. 365, 131, 111.
- ISTILLALDEA, (*Istilletaaldea*), herri bereko belardia.
- ISTILLETA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or. 1769 urtea (81).
- ISTILLETAKOATARIA, herri bereko belardia.
- ISTILLETAKOGAZTAÑADIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 301, 129, 167.
- ISTILLETALDEA, herri bereko intxaurdia.
- ISUNTXIKI (?), herri bereko zuhaitz-basoa.
- ISUNZIBAR, herri bereko belardia.
- ITUARTENEA edo BEORREGIETA, herri bereko baserria.
- ITURRALDE, herri bereko baserria, erreg. 25, 79, 116.
- ITURRALDEBURU, herri bereko belardi eta laborelurra.
- ITURRIAGAZPIKOA, herri bereko belardi eta harkaiztegia.
- ITURRIALDEKOETXEONDOA, herri bereko belardi eta laborelurra.
- ITURRIAURRE, herri bereko etxea.
- ITURRIETA, herri bereko belardia.
- ITURRIKOBELAZEA, herri bereko belardia.
- ITURRIKOGAZTANDIETA, herri bereko gaztainadia, erreg. 32, 117, 126.
- ITURRIKOGAZTAÑERIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ITURRISORO, herri bereko laborelurra.
- ITURRITA, (*Iturrieta*), herri bereko gaztainadia.
- ITURRITXAR, herri bereko zuhaitz-baso eta iturria.
- ITXURREGI, herri bereko zuhaixka-basoa.
- IZURTXXIKI, herri bereko gaztainadia, erreg. 390, 131, 198.
- JAINDOKI edo JAINDOGAIN, (*Iraindoki*), herri bereko gaztainadi eta hariztia, erreg. 277, 129, 91.

(81) **Istilleta** etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 155 zenb. 82 or., 1769-ko abenduaren 18-an Manuel Ezkieta-k Manuel Ant. Aiestaran-i hebikzioa. *Estilleta-ren* aldagaia, seguraski, zaharragoa. Lat. istillam-etik gureru *istilla* (charco). Cfr. LEEE 209 or.

- JANDOKI, (*Iraindoki?*), herri bereko hariztia, 1835 urtea (82).
- JELAS, herri bereko soro eta belardia, erreg. 3, 79, 12.
- JELAS, (*Igalas*) edo OSTATUBERRIA, herri bereko baratza, erreg. 403, 131, 247.
- JOANGI, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
- JUANGI, (*Joangi*), herri bereko baserria, erreg. 457, 199, 143.
- JUANGIKOARTETXEALDEA, herri bereko lurtsaila, erreg. 477, 202, 100.
- JUANIKONEA, herri bereko etxea, 1855 urtea (83).
- JUANMIGELAUNDI, herri bereko baserria.
- JUANMIGELAUNDIKOATARIE, herri bereko lurtsaila.
- JUANMIGELENAETXEBERRI, herri bereko baserria, 1845 urtea (84).
- JUANMIGELENEA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
- JUANMIGELTXIKI, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
- JUANMIGELTXIKIALDE, herri bereko belardia.
- JUANMIGELTXIKIAZPI, herri bereko lurtsaila.
- JUANMIGELTXIKIKOATARIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 18, 79, 84.
- KAMILANEA, herri bereko etxea.
- KAMIOGAIN, herri bereko laborelurra.
- KAROBÍ, herri bereko karobia.
- KAROBIZARRENEKOA, herri bereko gaztainadia, erreg. 279, 129, 100.
- KASTAÑALDETXIKI, herri bereko gaztainadia,
- KASTIARRO, (*Kastibarro*), herri bereko garodia.
- KASTIBARRO, herri bereko hariztia, erreg. 145, 122, 82.
- KATARAIN, herri bereko etxea.
- KOATE, (*Korobate*), herri bereko lurtsaila.
- KOATEALDEA, (*Korobatealdea*), herri bereko laborelurra.

(82) **Jandoki** hariztia, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 247 zenb. 173 or., 1933-ko urtarilaren 24-ean Manuel Arregi-k Elias Arregi-ri 51 eta 3 eta 4 zati postura-neurri saltzen.

(83) **Jaunikonea** etxea, C. HIP. (OGPAR) 5 lib. 5 zenb. 4 or., 1855-eko abenduaren 21. Izen honetan —*ko* txikidurazko atzizkia *Martiniko* kasuan bezala.

(84) **Jaunmigelenaetxeberri** baserria. "...cediendo á saber dicho Leturiondo á Guibelalde el terreno solar que ocupo la casería antigua de Juan Miguelena Echeverri y su huerta de cabida de tres celemines de trigo de sembradio poco mas o menos..." (C. HIP. [OGPAR] 1 lib. orokorra, 54 zenb. 46 or., 1845 urtea).

KOLATXETA, herri bereko gaztainadia.
 KOROBATE, herri bereko borda, 1763 urtea (85).
 KUKUPEAKA, herri bereko zuhaixka-basoa.
 LABAKI, herri bereko lurtsaila, erreg. 698, 480, 242.
 LAKARRALDE herri bereko gaztainadia, erreg. 252, 812, 11.
 LANBERRIBAZTAR, herri bereko gaztainadia, erreg. 100, 119, 150.
 LAPAR, herri bereko-zuhaitz-basoa (86).
 LAPARBARRENA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 LAPARKOITURRIA, harizti eta iturria, erreg. 388, 131, 192.
 LAPIRZULO, (*Lapurtzulo*), herri bereko zuhaitz-basoa (87).
 LAPURRESTRADA (?), herri bereko lurtsaila.
 LAPURTZULO, herri bereko lurtsaila.
 LARDI, herri bereko baserria, erreg. 22, 79, 104, nomenklator 101 or. 1611 urtea (88).
 LARDIBERRI, herri bereko etxea.
 LARDIERREKA, herri bereko malkar eta erreka.
 LARREANEA, herri bereko etxea.
 LARRENEA, (*Larreanea*), herri bereko etxea, erreg. 13, 79, 65.
 LARZABAL, (*Lartzabal*), herri bereko soroa, erreg. 51, 117, 110, I.G.C. mapa.
 LARZALDETA, herri bereko lurtsaila.
 LEGARGOIENA, herri bereko pagadia.
 LEGARGOIENA edo SOROZABAL, herri bereko hariztia.

-
- (85) **Korobate** borda, IND. (OGPAR) 4 lib. 75 zenb. 53 or., 1763-ko abuztuaren 11-an Migel Ant. Ormaetxea-k Anjel Elola-ri 100 beloi-dukak hipotekan hartzen.
- (86) **Lapar** zuhaitz-basoa. *Lapar* hitzak B, BN, R euskalkietan *zarza* adierazten du, eta AN. delakoan “garapata” Bot. Gure ustez *Lapar/laar/lahar* (cambrón) erlazioan, *lapar-sasi* “zarza de cambrones” baita. Ikus Azkue *Dicc.* I, 525 or.
- (87) **Lapirzulo** (*Lapurtzulo*) zuhaitz-basoa. Toponimo trakets hau ere idazkari erdaldun errukigabeen sorkuntza penagarria. Gure hizkuntzarekiko errespetu-eza, desardura eta zalantza beste hauetan ere nabarmen ene iaioleterrian (gehienak 1951-eko Amilaramen-durik): *Manboli* (?), *Arizkibarberria* (Eguzkibarberria?), *Erramungatza* (?), *Bizkarloki* (Bizkartoki ?), *Eluskon* (Elustondo ?), *Errekatxunkirreta* (?) *Errotaaizki* (Errotazpi ?), *Gisategi* (Gezategi ?) (kasu honetan, behintzat, ez da *Gisastegi/Isastegi*), *Intxurtxupi* (Intxurtxipi ?), *Mupibar* (?), *Saluzar* (Saguzar ?), *Txandakal* (?), *Zunkinegi* (Zinkunegi ?), *Tilnibitarte* (Aztinbitarte), etab. Baina trakeskeria guztiok etziren beti erdal funtzionarioien lumatik ateratzen, etxekoen arduraeza eta analfabetismo sakonetik ere bai.
- (88) **Lardi** baserria, IND (OGPAR) 1 lib. 214 zenb. 95 or., 1611-ko irailaren 14. Seguraski, *larre* (pastizal)-tik baina zuzenkiago *laar/lahar* (cambrón, zarza)-tik.

LEGARKOITURRI, herri bereko lurtsail eta iturria.
 LEGARRA, herri bereko hariztia.
 LEGARRABASTAR, herri bereko hariztia, 1836 urtea (89).
 LEGARRAUNDIA, herri bereko gaztainadia.
 LEGARRE, herri bereko otadia, erreg. 713, 579, 21 (90).
 LEGARREKOBARRENA, herri bereko intxaurdia.
 LEGARREKOEERREKA, herri bereko intxaurdi eta erreka, erreg. 312, 129, 201.
 LEGARREKOARIZTIBAZTERRA, herri bereko hariztia.
 LEIZI, herri bereko etxea, 1596 urtea (91).
 LEIZI edo BABAZA, herri bereko baserria.
 LEIZIAITAKORENA, herri bereko etxea, 1763 urtea (92).
 LEIZIBABAZA, herri bereko baserria, erreg. 233, 137, 144.
 LEIZIBARRENA edo MARIKINEA, herri bereko baserria, 1710 urtea (93).
 LEIZIGAZTAÑETA, herri bereko lurtsaila.
 LEIZIGOIENA, (*Lezigoiena*), herri bereko baserria, erreg. 8, 19, 41.
 LEIZINEA, herri bereko baserria.
 LEZIALDEA, herri bereko auzoa, I.G.C. mapa.
 LEZIALDEKOBELAZEA, herri bereko belardia.
 LEZIGOIENA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 LEZINEA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 LEZINEALDEA, herri bereko soroa,
 LEZINEARTETXE, herri bereko bordaetxea.
 LEZINEKOARTETXEATARIA, herri bereko gaztainadia.

(89) **Legarrabastar** hariztia, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 282 zenb. 200 or., 1836-eko urtilaren 22. Lizartzan —*baztar* esan ohi da eta hemengo *bastar* eta ondorengo *bazter* ez dira egiazkoak idazkitan baino.

(90) **Legarre** otadia. Ikusten denez Lizartza-n toponimo aunitz *legar* errotik (*Legarrekoerreka*, *Legargoiena*, *Legarkoiturri*, *Legarrekoariztibazterra*). *Legar* (B-a-o, BN —aldam, G. and.) “grava, guija, piedrecilla menuda” (Azkue *Dicc.* I, 536). Lizartza-n *artxondarra/arritxondarra* ere ezaguna da.

(91) **Leizi** etxea, IND. (OGPAR) 4 lib. 3 zenb., 1596-eko ekainaren 6-ean Juan Garro-k Juanes Lesaka-ri 28 dukat hipotekan hartzen. Etxe hau *Zelarain* (Zelain), *Asura*, *Basaizene* eta beste batzuekin Lizartza-ko zaharrenetakoa.

(92) **Leizaitakorena** etxea, IND. (OGPAR) 1 lib. 87 zenb. 38 or., 1763-ko irailaren 3-ean Juan Bta. Gibelalde-k Ibañez Plazaola-ri 10.444 t’erdi dukat hipotekan hartzen.

(93) **Leizibarrena** edo *Marikinea* baserria, 2 lib. 47 zenb. 25 or., 1710-eko abenduaren 2-ean Pedro Aizpea-k M. Antonio Asuraga-ri 50 dukat hartzen. Hau izanen da, seguraski, Gaztelu-ko eskriturretan ere azaltzen den *Marikinea* etxea.

- LEZINGAZTEÑEDIAUNDIA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- LEZIÑARTETXEONDO, herri bereko zelaia.
- LEZIÑEKOGAZTAINAUNDIA, herri bereko gaztainadia.
- LIATZA, (*Ligatza*), herri bereko lurtsail eta baserria, erreg. 515, 288, 246.
- LIAZA edo LIGAZA, herri bereko etxea, 1755 urtea (94).
- LIAZAPAREA, herri bereko gaztainadia, erreg. 191, 122, 203.
- LIGAZA, (*Ligatza*), herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
- LIZARBARRENA, herri bereko lurtsail eta erreka.
- LIZARRANEA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- LIZARRERREKA, herri bereko gaztainadi eta erreka.
- LIZARTXOKO, herri bereko zuhaitz-basoa.
- LIZARTZA, herri bereko baratza.
- LIZARTZAMUNGOITURRIE, herri bereko iturria.
- LIZARZABURU, (*Agiñenea*), herri bereko baserria.
- LIZARZAKOMENDIA, herri bereko hariztia, erreg. 490, 288, 44.
- LIZARZAKOSORREGIAZPIKOA, herri bereko lurtsaila (95).
- LIZENEBORDA, (*Leizeneborda*), herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.
- LUBERRI, herri bereko gaztainadia, erreg. 76, 119, 54.
- LUGORRIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 135, 122, 42, 1809 urtea (96).
- LUZENDI, herri bereko lizardia.
- MAASTEGI, herri bereko sagastia, 1596 urtea (97).

-
- (94) **Liaza** edo *Ligaza* etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 502 zenb., 145 or., 1793-ko urrilaren 10.
- (95) **Lizarzakosarregiazpikoa** lurtsaila, IND. (OGPAR) 5 lib. 9 zenb. 6 or., 1755-eko uztailaren 7. Baliteke bigarren konposagaia hemen —*sarr (i) egiazpikoa* izatea, Orexa-ko *Sarriegi* baserriaren inguruan.
- (96) **Lugorria** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 125 zenb. 88 or., 1809-ko martxoaren 28-an Lizartza-ko herriak Jose Aguirrebarrena-ri 48 postura-neurri eta 333 oin saltzen. —*gorria* osagaiak hemen “pelado, seco”, esan nahi du, eta lehengo *Gorridi* toponimoak, itxuraz, “lugar pelado, seco”, esan nahi du, eta lehengo *Gorridi* toponimodularik toponimo arrunt hauek: *Lubera*, *Luberri*, *Lubizi*, *Lubaki*, *Luzuri* (lugar de arcillas blancas), *Lubeltz*, *Lumani*. *LuR/uR/zuR* osagaiek azken dardarkaria galdu ohi dute konposakeran. Ikus honetaz gure *Hitz konposatu eta eratorrien morfo-fonetika*, 134
- (97) **Maastegi** sagastia, IND. (OGPAR) 1 lib. 4 zenb. 3 or., 1596-eko uztailaren 23-an Juan Garro-k Juanes Lesaka-ri hipoteka bat. Itxuraz, *maastegi* honek “viñedo” esan nahi du, toki egutertan (solanos) egon ohi baitziren noizbehinka mahastiak ere.

MAGDALENA, herri bereko zuhaixka-basoa.

MAGDALENABURU, (*Madalenburu*), herri bereko gaztainadia.

MAGDALENBURUALDE, herri bereko laborelurra.

MAIBEA, (*Maibera*), herri bereko lurtsaila, 1810 urtea (98).

MAIBERA, herri bereko gaztainadi eta sagastia, 1843 urtea (99).

MAIBERAGOIENA, herri bereko belardia.

MAIBERAGOIKOA, herri bereko belardia.

MAIBERAOREJALDEA, herri bereko belardia.

MAIKENEA, (*Marikenea*), herri bereko baserria, erreg. 517, 366, 29.

MAKOTEGIBEA, herri bereko belardi eta laborelurra.

MAKOTEGIGORA, herri bereko belardia.

MALAERREKA, herri bereko soro eta erreka, erreg. 24, 79, 113 (100).

MALDA, herri bereko belardia.

MALKAR, herri bereko malkarra.

MALKARBAZTAR, herri bereko belardi eta malkarra.

MALKA (?), herri bereko zuhaixka-basoa, amil 18 or.

MALKORBAZTARRA, herri bereko belardi eta laborelurra.

MALKORKUME, (*Malkorrune?*), herri bereko hariztia.

MANBOLI (?), herri bereko hariztia, erreg. 14, 117, 94.

MANDAITEGIAURRE, herri bereko laborelurra.

MARIKENEA, (*Maikinea*), herri bereko baserria, nomenklator 101 or.

MARIONDOA, (*Mareondoa?*), herri bereko gaztainadia.

MARKO, herri bereko oinetxe eta lurtsaila.

MARKOKOARTETXEALDEA, herri bereko gaztainadia.

-
- (98) **Magdalenburualdea** lurtsaila. Toki honen goi ertzean Agirrebarrenatarren lurtsaila zen gunean nere familiak baratza bat eduki zuen.
- (99) **Maibera** sagastia. C. HIP. (OGPAR) 4 lib. 85 zenb. 57 or., 1843-ko urrilaren 12-an Jose Migel Ibarra-k Manuel A. Barriola-ri hipoteka.
- (100) **Malaerreka** soro eta erreka. Beste askoetan bezala toponimo bat bera bi eta hiru herri-tan topatzeak ez du esan nahi herri berezi batekoa izatea. Kasu honetan Malaerreka Leaburu-Gaztelu aldeko lurretan, bainan, seguraski, Leaburu-Iruntzi aldeko nagusi batek alde hartan zuen lurtsaila adierazten du. Mugakide diren toponimotan izen bat bera hiru eta lau herri-tan azaltzea ohizkoa da. Beste batzuetan, mugakide (confinante) izan gabe ere herri batek urrunago lurretan jabetza juridikoa edukitzea aski da lurtsail hura beste herri baten toponimoetan azaltzeko. Kasu baterako *Añi-ko* lurrak Gaztelu-n, nahiz-eta mugakideak inolaz ere ez izan.

- MARKOBASTARRA, herri bereko soro, txaradi, sasitza eta hariztia, 1854 urtea (101).
- MARKOTEI, (*Markotegi*), herri bereko gaztainadia.
- MAROBÍ, herri bereko hariztia.
- MARTANEA, herri bereko etxea.
- MARTANEKOBEKOSOROA, herri bereko lurtsaila.
- MARTIETA, herri bereko lurtsaila, 1764 urtea (102).
- MARTINSORO, herri bereko soroa.
- MARTINTXORENA, herri bereko etxea, 1798 urtea (103).
- MASKARRABIA, herri bereko lurtsaila, 1790 urtea (104).
- MASKURRABI, (*Maskarrabia?*), herri bereko baratza, erreg. 482, 202, 177.
- MATXILLANSORO, herri bereko soro eta sagastia, 1598 urtea (105).
- MAZKARRAGA, herri bereko belardia.
- MAZULETA, herri bereko lurtsaila.
- MEKOLA, (*Nekola*), herri bereko baserria, erreg. 6, 159, 191, nomenklator 101 or, 1845 urtea (106).
- MEKOLABERRI, herri bereko etxe eta lurtsaila.
- MEKOLABURU, herri bereko belardia.
- MEKOLAKOBIDEAZPIA, herri bereko laborelurra.
- MEKOLAKOBIDEGAÑA, herri bereko laborelur eta zuhaixka-baso.
- MEKOLAPAREA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- MEKOLASORO, herri bereko laborelurra.
- MEKOLATXIKI, herri bereko zelaia.
- MEKOLAZELAI, herri bereko laborelurra.
- MENDIOLALDEA, herri bereko lurtsaila.

-
- (101) **Markobastarra** (Markobaztarra) soro, txaradi, sasitza eta hariztia, C. HIP. (OGPAR) 9 lib. 466 zenb. 538 or., 1854-eko martxoaren 9-an Jose Ant. Irazusta-k Migel Jose Ormaetxea-ri bertatik 100 postura-neurri eta laurden saltzen.
- (102) **Martieta** lurtsaila, IND. (OGPAR) 1 lib. 296 zenb. 21 or., 1764-eko uztailaren 29.
- (103) **Martintxorena** etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 547 zenb. 172 or., 1798-ko azaroaren 22.
- (104) **Maskarrabia** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 442 zenb. 109 or., 1790-eko abenduaren 4-ean Juan Bta. Gibelalde-k Juan Ant. Luluaga-ri erdia 4.400 dukatetan saltzen.
- (105) **Matxillansoro** soroa eta sagastia, IND. (OGPAR) 1 lib. 212 zenb. 94 or., 1598-an Marz. Goikoetxeandia-k 1. Migel Larzazabal-i 60 dukat hipotekan hartzen.
- (106) **Mekola** baserria "...hipotecando dicho Guibelalde para la seguridad de los relacionados siete censos las caserías de Juan Miguelenea y Mecola y la casa nuevamente edificada llamada Echave con todos sus pertenecidos sitios en dicha villa de Lizarza" (C. HIP. [GG-PAR] 1 lib. orokorra, 55 zenb. 47 or., 1845 urtea).

MENTOLAZTEGI, (*Mentulaztegi*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 MENTOLAZTEGIBEKOA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 MENTOLAZTEGIGOIKOA, herri bereko sagasti eta laborelurra.
 MENTULASTEGI, (*Bentulastegi*), herri bereko soro eta belardia, erreg. 32, 19, 175 (107).
 MENTULASTEIGIBEKUA, herri bereko gaztainadia, erreg. 594, 444, 208.
 MIGELARTE, herri bereko zuhaixka-basoa.
 MIKARRONDO, herri bereko lurtsaila.
 MIMENDEGI, herri bereko soroa, erreg. 721, 579, 38.
 MINDEGI, herri bereko belardi eta laborelurra.
 MINTEGIAGA, herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 MINTEGIAGANEA, herri bereko baserria.
 MINTEGIZAR, herri bereko soila.
 MIRANDA, herri bereko etxea, erreg. 29, 19, 163, 1845 urtea (108).
 MIRANDAZARRA, herri bereko etxea, 1848 urtea (109).
 MISPILAR, herri bereko gaztainadia, erreg. 62, 117, 245.
 MONGANE (?), herri bereko belardia, erreg. 471, 202, 52.
 MUARDI, (*Mugardi*), herri bereko hariztia, erreg. 24, 117, 97.
 MUGAIZONDO, herri bereko laborelur eta zelaia.
 MUGARDI, herri bereko zuhaixka-basoa.
 MUGARDIAZPIKOA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 MUGARDIGOIENA, herri bereko belardia.
 MUIZKETA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 MUNATEGI, herri bereko zuhaixka-basoa.
 MUNGOITURBURU, herri bereko lurtsaila.
 MUNGOITURRI, herri bereko iturri eta lurtsaila.

-
- (107) **Mentulastegi** soro eta belardia. *Zalakain* baserri aldean dagoen lurtsail honek Bentulas-tegi alternantzia, euskaraz ezpainkarietan den kolokaduraren azalpede gisa (hots, benta/*menta*, bainu / *mainu*, barra / *marra*).
- (108) Miranda etxea. "...Jose Maria de Muguerza, vecino de la villa de Lizarza, há vendido á su convecino Francisco Barriola la casa nombrada Miranda con su huerta sita en la dicha villa, confinante por el Oriente con una heredad sembradia propia de dicho Muguerza, por Mediodia con la casa llamada Ugarte" (C. HIP. [OGPAR] 1 lib. orokorra, 226 zenb. 178 or., 1845 urtea).
- (109) **Mirandazarra** etxea. "...y otra casa sita tambien en la plaza de la misma, y la de Mirandazarra en la de Lizarza con los respectivos pertenecidos" (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 495 zenb. 340 or., 1848 urtea).

- MUNITEGIETA, (*Muntegieta*), herri bereko hariztia, erreg. 50, 117, 197.
- MUNITZAGA, herri bereko zelai eta laborelurra.
- MUNTEGIA, herri bereko belardia.
- MUNTEGIETA, herri bereko gaztainadia.
- MUNTEGIZARRARIZTIEDER, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (110).
- MUNTEGIZARRETA, herri bereko hariztia, erreg. 988, 898, 128.
- MUNTEITA, (*Muntegieta*), herri bereko gaztainadia.
- MUNTOTARTEGI (?), herri bereko lurtsaila.
- MUÑOIA, herri bereko baserria, erreg. 46, 19, 233, nomenklator 101 or.
- MUÑOAZPIA, herri bereko lurtsaila, erreg. 503, 288, 102.
- MUÑOBIL, herri bereko lur landugabea, erreg. 130,1,498.
- MUÑOETA, herri bereko lurtsaila, 1847 urtea (111).
- MUÑOKOETXEONDOA, herri bereko lurtsaila.
- MUÑOTA, (*Muñoeta*), herri bereko gaztainadia.
- MUÑURGOITURBURU (?), herri bereko lurtsaila.
- MURUN, herri bereko lurtsaila.
- MUSKURBIBAZTERRA, herri bereko gaztainadia, erreg. 50, 117, 221.
- MUTEGIETA, (*Muntegieta*), herri bereko sagastia.
- MUTEGIKOTXOKOA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- MUTEGIZAR, herri bereko lurtsaila.
- MUTEGIZARRETA, herri bereko zuhaitz-basoa.
- MUTEL, (*Mutegi*), herri bereko gaztainadia, erreg. 251, 129, 8.
- MUTEITA, (*Mutegieta*), herri bereko gaztainadia, erreg. 80, 119, 70.
- MUTEIZAR, (*Mutegizar*), herri bereko gaztainadia, erreg. 82, 119, 78.
- MUTREDI, (*Mutegi?*), herri bereko gaztainadia, erreg. 215, 2, 479.
- MUTREGI, (*Mutegi*), herri bereko lurtsaila.
- MUTRIDI, (*Mutegi?*), herri bereko gaztainadia, erreg. 379, 131, 163.

(110) **Muntegizarrariztieder** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 204 zenb. 118 or., 1810-eko abenduaren 9. Bere konposagaietan *muntegi*— (vivero) —*zar*— (viejo) —*arizti* (roble-dal) —*eder* (hermoso).

(111) **Muñoeta** lurtsaila. "...cesion en favor de su hermano Dn. Gregorio Maria de Guilalde estudiante moralista de la caseria nombrada Borda de Aytacorena y sus pertenecidos; de una heredad existente el uno en el punto llamado Azkondegieta, y el otro en la Fuente del Golzor" (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 239 zenb. 233 or., 1847 urtea).

MUTRIDIdi, (*Mutregi*, *Mutegi*?), herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (112).

MUTUI, (*Mutegi*?), herri bereko zuhaitz-basoa.

NARBAITZARTEA, herri bereko lizardia.

NARBAITZU, herri bereko soila.

NARBAITZUALDE, herri bereko zuhaitz-basoa.

NARBAITZUITURRI, herri bereko belardi eta iturria.

NARBAIZA, herri bereko lurtsaila.

NARBAIZUARTE, herri bereko gaztainadia, 1853 urtea (113).

NEKOLA, herri bereko baserri eta soroa, 1817 urtea (114).

NEKOLASORO, (*Mekolasoro*), herri bereko soroa, erreg. 653,480, 104.

NEKOLASORO edo NEKOLAKOBIDEAZPIA, herri bereko soroa, erreg. 444, 203.

NEKOLATXIKI, herri bereko soroa, erreg. 652, 480, 102.

NERELURRONDOA, herri bereko garodia.

NISPILUR (?), herri bereko gaztainadia (115).

ODIETA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (116).

OLABASO, herri bereko belardi eta laborelurra.

OLATZA, herri bereko-baserria, nomenklator 101 or.

OLATZABURUA, herri bereko gaztainadia.

OLAZOKO, herri bereko belardi eta laborelurra.

OLLARREGI, herri bereko zuhaixka-basoa (117).

OLLARREGIBARRENA, herri bereko zuhaitz-basoa.

OLLARRI, herri bereko mendi eta muinoa.

OLLARRIGOIENA, herri bereko zuhaitz-basoa.

(112) **Mutridi** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 220 zenb. 123 or., 1810-eko abenduaren 9.

(113) **Narbaizuarde** harizti, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 253 zenb. 179 or., 1853-ko martxoaren 15.

(114) **Nekola** soroa, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 63 zenb. 37 or., 1817-ko abenduaren 31-an Pedro Arzadun-ek Foru Diputazioari 24.000 dukat hipotekan hartzen. Esana dugunez *Nekola* Mekola baino zaharragoa toponimo gisa.

(115) **Nispilur** gaztainadia. Toponimo edo tokizen hau jatorra bada *nispira/mispira* (níspero) eta —*lur* osagaietatik, agian.

(116) **Odieta** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 198 zenb. 116 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Jose Ign. Aranzabe-ri 24.000 dukatetan bere jabetza saltzen. *Odieta Orieta/Orita* gisa ere entzun ohi da.

(117) **Ollarregi** zuhaixka-basoa. *Ollarri* hau ene jaiotetxearen atzean dagoena da, eta bertan gaztainadiak kokaturik belardien ondoan.

OLLARRIKOTADIA, herri bereko otadia,
 OLLARRITXIKI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 OLLARRIAUNDI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 OLLOETXE, herri bereko oilategia (118).
 OLLOETXEALDEA, herri bereko lurtsaila.
 OLLOTEGI, herri bereko belardia, erreg. 732, 579, 71.
 OLLOTXEALDEKO, herri bereko sagasti eta zuhaitz-basoa.
 ONUZKOSOROA, herri bereko soroa.
 ONZISKETA, herri bereko borda, 1773 urtea (119).
 OPORTOBURUA, (*Opoteburua?*), herri bereko gaztainadia, erreg. 88, 118, 102.
 OPOTE, herri bereko errota, 1791 urtea (120).
 OPOTEBURUA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 OPOTEKOATARIA, herri bereko lizardia.
 OPOTEKOPRESABURUA, herri bereko lurtsaila, 1809 urta (121).
 OPOTEKOPRESAGAÑA, herri bereko zelaia.
 OPOTERREKA, herri bereko zuhaixka-baso eta erreka.
 OPOTETXIKI, herri bereko sagasti.
 OREIKOSOROA, (*Oreizikosoroa, Orietakosoroa?*), herri bereko gaztainadia.
 OREITA, (*Orieta, Orebieta?*), herri bereko iturri eta lurtsaila.
 OREIZIZULOA, herri bereko gaztainadia, erreg. 247, 128, 246.
 OREJA, herri bereko gaztainadia.
 OREJALDEA, herri bereko gaztainadia.
 OREJALDEKOBELAZEA, herri bereko belardia.
 OREJARAN, herri bereko zuhaixka-basoa (122).
 ORIAN, herri bereko gaztainadia.
 ORIDI, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (123).

(118) **Oloetxe** oilategia. Ollarri mendipean (eta Baratzta baserriaren lurretan) kokatua zegoen ene familiako oilategia.

(119) **Onzisketa** borda, C. HIP. (OGPAR) 4 lib. 75 zenb. 53 or., 1773-3ko abuztuaren 11.

(120) **Opote** errota, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 459 zenb. 180 or., 1791-eko martxoaren 31.

(121) **Opotekopresaburua** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 166 zenb. 103 or. 1809-ko martxoaren 28.

(122) **Orejaran** zuhaixka-basoa. Toponimoak isladatzen duenez Orexa aldean dagoen lurtsaila, (*Oreja*— eta —*aran* valle).

(123) **Oridi** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 166 zenb. 103 or., 1809-ko urriaren 21.

- ORIDIAUNDIA, herri bereko gaztainadia, erreg. 37, 19, 192.
- ORIEGI, herri bereko zuhaitz-basoa.
- ORIETA, herri bereko garodia.
- ORMAETXEA, herri bereko etxea.
- ORUNBE, herri bereko soro, belardi eta mendia (124).
- OSINGAIN, herri bereko zelai eta soila.
- OSINLUZE, herri bereko soroa, 1813 urtea (125).
- OSPELA, herri bereko laborelurra.
- OSTATUBERRIA, herri bereko baserria, erreg. 10, 19, 54.
- OSTATUBERRIALDE, herri bereko belardia.
- OTABARRO, herri bereko zelaia.
- OTAMOTZETA, herri bereko zuhaixka-basoa.
- OTAÑO, herri bereko zuhaixka-basoa.
- OTELAPARDI, herri bereko gaztainadia (126).
- OTSABIO, (*Otzabio*), herri bereko mendia.
- OTSAKUMERREKA, herri bereko gaztainadi eta erreka, 1810 urtea (127).
- OTZAKOERREKA, herri bereko zuhaitz-baso, erreka eta soila.
- OTZAKOMOREA, (*Otsomorreta?*), herri bereko hariztia.
- OXEAN, herri bereko gaztainadia.
- OXEANE, herri bereko intxaurdia (128).
- PAGADIBURU, herri bereko zuhaixka-basoa.
- PAGARIBURU, (*Pagadiburu*), herri bereko zuhaixka-basoa.
- PAGOEDER, herri bereko hariztia.

-
- (124) **Orunbe** belardi eta mendia. Mendi hau Orexa aldean, eta bertako toponimoetan nagusiki.
- (125) **Osinluze** soroa, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 23 zenb. 14 or., 1813-ko maiatzaren 14. Gaurko hizkera arruntean *osin* hitza *putzu* esanahiaz ez da jadanik ezaguna. *Putzu* izenak, bestalde, Lizartza-n erreka eta ibaia ere esan nahi du (*Araxes* ibaia, zehazki).
- (126) **Otelapardi** gaztainadia. Bere osagaietan *ote*— (argoma) —*lapar* (seguraski, cambrón) eta —*di* atzizkia. Beraz, “lugar de argomas y cambrones (zarzas)”.
- (127) **Otsakumerreka** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 195 zenb. 115 or., 1810-eko abenduaren 9. Toponimoan okerkeririk ez badago “regata del lobezno” esanahia daukagu.
- (128) **Oxeane** intxaurdia. Hau ere Orexa-ko lurretan, Lizartza-k sailak dituelarik.

PAGOEDERRAGA, herri bereko belardia, erreg. 463, 159, 221, 1845 urtea (129).

PAGOTXIKIETA, herri bereko zuhaixka-basoa.

PASTORE, herri bereko belardia, erreg. 4, 79, 17, 1809 urtea (130).

PASTOREBEKOA, herri bereko belardi eta zuhaixka-basoa.

PASTOREGARAIKOA, herri bereko lizardia.

PASTOREGOIKOA, herri bereko lizardia, erreg. 164, 122, 168.

PASTOREKOBELAZA, herri bereko belardia.

PATXIBASO, herri bereko lurtsaila.

PIPARGAZTAIN, herri bereko gaztainadia, erreg. 44, 79, 218.

PIPARGAZTAÑEGI, (*Pipargaztandeia*), herri bereko gaztainadia.

PIPARGAZTEÑEI, (*Pipargaztañegi*), herri bereko gaztainadia, erreg. 348, 131, 59.

PIPERGASTAÑADI, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (131).

PLAZABURU, herri bereko belardia.

PLAZAKOSORO, herri bereko soroa, erreg. 705, 579, 1.

PLAZASOROTXIKI, herri bereko laborelurra.

PLAZAZELAI, herri bereko soroa, erreg. 835, 672, 150.

PRESABURUA, herri bereko gaztainadia.

PRESAZARGAÑA, herri bereko zuhaitz-basoa.

PUZUAGA, herri bereko etxea, 1767 urtea (132).

REBETENA, herri bereko etxea (133).

REKALDE, (*Errekalde*), herri bereko baserria.

REKALDEAZPIKOA, (*Errekaldeazpikoa*), herri bereko baserria.

REKALDEBURU, (*Errekaldeburu*), herri bereko zuhaitz-basoa.

SAGARGASTEGI, herri bereko soroa, 1761 urtea (134).

SAGASTI, herri bereko belardi eta laborelurra.

-
- (129) **Pagoederraga** belardia. "...la mitad del terreno herval Pagoederraga asi bien en Lizarza valuado en mil diez y seis reales..." (C. HIP. [OGPAR] 1 lib. orokorra, 300 zenb. 236 or., 1845 tutea).
- (130) **Pastore** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 1809-ko martxoaren 28-an Lizartza-ko herriak Jose Ant. Ormaetxea-ri 50 postura-neurri eta 222 oin saltzen.
- (131) **Pipergaztañadi** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 223 zenb. 124 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Domingo Ant. Goikoetxeaundia-ri 76 postura-neurri saltzen.
- (132) **Puzuaga** etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 23 zenb. 12 or., 1767-ko urtarrilaren 11.
- (133) **Rebetenea** etxea, IND. (OGPAR) 1 lib. 79 zenb. 33 or.
- (134) **Sagargastegi** soroa, IND. (OGPAR) 1 lib. 50 zenb. 22 or., 1761-eko abenduaren 19.

SAGASTIALDE, herri bereko belardi eta laborelurra.
 SAGASTIAUNDIA, herri bereko lurtsaila, erreg. 270, 129, 68.
 SAGASTIBAZTARRA, herri bereko lurtsaila.
 SAGASTIBERRI, herri bereko sagastia.
 SAGASTIENEAZARRA, herri bereko baserria, 1847 urtea (135).
 SAGASTINEBERRI, (*Sastinberri*), herri bereko baserria, nomenklator 101 or.
 SAGASTINEZARRA, herri bereko baserria, erreg. 2, 19, 5, nomenklator 101 or.
 SAGASTISORO, herri bereko laborelurra.
 SAGASTIZARRA, herri bereko belardia.
 SAGRARIOKOERMITA, herri bereko ermita, 1771 urtea (136).
 SAGUZAR, herri bereko hariztia.
 SAGUZARTXIKI, herri bereko belardia.
 SAILUZE, herri bereko zuhaixka-basoa.
 SAIZAR, herri bereko laborelurra.
 SALUZAR, (*Saguzar?*), herri bereko lurtsaila.
 SAMANSAGASTI, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (137).
 SANTA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 SANTITXULO, herri bereko belardia.
 SANTUZELAI, herri bereko hariztia, erreg. 226, 128, 181.
 SAROBE, herri bereko laborelurra.
 SAROBEZAR, herri bereko garodia.
 SARRATEGI, herri bereko gaztainadia, erreg. 129, 122, 18.
 SARREGI, herri bereko baserria, nomenklator, 101 or. (138).
 SARREGIALDE, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-basoa.
 SARREGIAZPI, herri bereko zelaia.

(135) **Sagastineazarra** baserria. "...vecino de la de Lizarza, Dueño de la mitad de la casería Sagastine zarra sita así bien en Lizarza confeso haber recibido el mismo día de Jose Francisco Arreseigor (?) del lugar de Leaburu ochocientos cincuenta y dos reales vellon" (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 133 zenb. 85 or., 1847 urtea).

(136) **Sagrariokoermita** ermita, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 52 zenb. 148 or., 1771-eko uztailaren 18.

(137) **Samansagasti** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 218 zenb. 123 or., 1810-eko abenduaren 9.

(138) **Sarregi** (Sarriegi) baserria. Baserri hau ez da Lizartza-koa, Orexa-koa baino; ala ere, bere inguruan Lizartza-ko zenbait lur.

SARREGIBERRIA, herri bereko baserria (Orejaldean).
 SARREGIONDO, herri bereko belardia.
 SASIBASETA, (*Sasibasoeta?*), herri bereko zuhaitz-basoa.
 SASIBASOLA, herri bereko gaztainadia.
 SASIETA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (139).
 SASITA, (*Sasieta*), herri bereko gaztainadia, erreg. 19, 117, 158.
 SASTRENEA, herri bereko etxea, erreg. 19, 79, 91.
 SEBASTIANEA edo SAGASTINEZAR, herri bereko baserria, 1767 urtea (140).
 SEIBASTAÑETA, (*Seigaztañeta*), herri bereko gaztainadia, erreg. 398, 131, 227.
 SIMEON, herri bereko zuhaitz-basoa.
 SORALUZE, herri bereko belardia.
 SOROAUNDI, herri bereko belardi eta alborelurra.
 SOROBARRENA, herri bereko belardia.
 SOROBAZTAR, herri bereko hariztia.
 SOROBERRI, herri bereko belardia.
 SOROTXARREN, herri bereko gaztainadia.
 SOROTXIKI, herri bereko soro, murkondo eta bizkarra.
 SOROTXIKIBURU, herri bereko belardia.
 SOROZABAL, herri bereko zuhaixka-basoa.
 SUARZETA (?), herri bereko zuhaitz-basoa.
 SUKUNDI, (*Zukundi*), herri bereko lizardia.
 SUTEGIGAÑA, herri bereko etxea.
 SUTEGIGAÑA edo ERREMENTARI, herri bereko etxea (141).
 TELLERIERREKA, herri bereko belardi eta zuhaixka-basoa.
 TOLEDONEA, herri bereko etxea.
 TOLOSABIDETA, herri bereko gaztainadia.
 TORREA, herri bereko etxea, erreg. 44, 19, 226, 1768 urtea (142).

(139) **Sasieta** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 222 zenb. 124 or., 1810-eko abenduaren 9.

(140) **Sebastianea** edo *Sugastinezar* baserria, IND. (OGPAR) 2 lib. 23 zenb. 12 or., 1767-ko urtarrilaren 11.

(141) **Sutegigaña** edo *Errementari* etxea. Etxe honek gerora *Sutegi* eta *Erreroene* izenak ere eduki ditu.

(142) **Torrea** etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 19 zenb. 9 or., 1768-ko maiatzaren 24-ean Maria Luloaga-k Lizartza-ko udala-ri 20 dukat hipotekan hartzen.

TREKUNEA, herri bereko etxea, 1827 urtea (143).
 TRINTXALEKU, herri bereko gaztainadia, 1813 urtea (144).
 TROSKAMUÑO, herri bereko lurtsaila, erreg. 49, 19, 247, 1858 urtea (145).
 TXABALTXIKI, herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-basoa.
 TXAGABURU, herri bereko belardia (146).
 TXARABAZTAR, herri bereko hariztia, erreg. 110, 19, 190.
 TXERTAKABEA, herri bereko gaztainadia.
 TXERTAKABEAZPIKOA, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (147).
 TXOANSORO, (*Txorroaransoro?*), herri bereko belardia.
 TXORO, herri bereko laborelurra.
 TXOMINBURU, herri bereko hariztia, erreg. 228, 128, 187.
 TXOMIÑENE, herri bereko etxea.
 TXONGIN, herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (148).
 TXONKIN, (*Txongin*), herri bereko gaztainadia, erreg. 167, 122, 183.
 TXOMOSO (?), herri bereko lurtsaila.
 TXONKINBURU, herri bereko lurtsaila, amil. 3 or.
 TXORTO, herri bereko lurtsaila.
 TXULO, herri bereko belardia.
 TXULO eta SAGARDI, herri bereko belardi eta laborelurra.
 UBERETA (*Ueta*, *Ureta*), herri bereko baserria.
 UBERETABARRENA, herri bereko etxea, 1845 urtea (149).

-
- (143) **Trekunea** etxea, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 164 zenb. 97 or., 1827-ko abenduaren 22-an Juan Bta. Treku-k Foru Diputazioari 34.000 beloi-dukatz hipotekan hartzen. "...que en junto hacen diez y ocho mil reales dio en venta para pago de dicha cantidad a sus citados hijos la casa de Trecunea sita en la villa de Lizarza" (C. HIP. [OGPAR] 3 lib. orokorra, 520 zenb., 355 or., 1848 urtea).
- (144) **Trintxaleku** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 23 zenb. 14 or., 1813-ko maiatzaren 14-ean Magdalena Arzadun-ek Juan Ant. Arzadun-i 320 dukatetan gaztainadiaren jabetza saltzen.
- (145) **Troskamunio** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 5 lib. 92 zenb. 102 or., 1858-ko irailaren 20.
- (146) **Txagaburu** belardia. R/G-ren disimilapen arruntaz gazt. *xara/jara-tik*, berez arabiarra delarik. Txaradi-ak euskaraz zuhaixka gazteen lekua adierazten du.
- (147) **Txertakabeazpikoa** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 215 zenb. 121 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Juan Bta. Soroa-ri 640 beloi-dukatetan saltzen.
- (148) **Txongin** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 196 zenb. 116 or., 1810-eko abenduaren 9-an Lizartza-ko herriak Jose Ant. Ormaetxea-ri jabetza saltzen.
- (149) **Uberetabarrena** etxea. "...el nominado fiador Irazusta especial y espresamente sus dos caserías nombradas Irazusta berria y Uberetabarrena con sus pertenecidos sitios en la villa de Lizarza, con valor de ambas ochenta mil reales de vellón propios del mismo" (C. HIP. [OGPAR] 394 zenb. 307 or., 1845 urtea).

UBERETABITARTE edo INDIANOENEA, herri bereko baserria.
 UBERETAGOIENA, herri bereko baserria.
 UGARTE, herri bereko etxea, erreg. 40, 19, 209, 1781 urtea (150).
 ULI, herri bereko lurtsaila eta mendia.
 ULI eta ULITURRIETA, herri bereko lurtsaila.
 ULLARDIBARRENA (?), herri bereko gaztainadia.
 UMATEGI, herri bereko zuhaixka-basoa.
 URBETA, herri bereko gaztainadia.
 URBITA, (*Urbieta*), herri bereko zuhaixka-basoa.
 URBITEI, (*Urbitegi*), herri bereko lizardia, erreg. 171, 117, 66.
 UREIZIZULOA, (*Oreizizuloa?*), herri bereko haritzia.
 URETA, (*Ubereta*), herri bereko baserria (151).
 URETABARRENA edo IBERETABARRENA, (*Uberetabarrena*), herri bereko baserria, 1596 urtea (152).
 URETABITARTEA, (*Uberetabitartea*), herri bereko baserria, 1670 urtea (153).
 URETABURUA, herri bereko belardi eta laborelurra.
 URETAGOIENA, (*Uberetagoiena*), herri bereko laborelurra.
 URETAKOATARIA, herri bereko laborelurra.
 URKIETAKOARRUBIETA, herri bereko gaztainadia.
 URKOLANEA, herri bereko baserria.
 URKOLARTAMIN, herri bereko baserria, nomenklator 101 or .
 URONDOA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 URRUTIKOBELAZEA, herri bereko belardia.
 URSALTO, herri bereko lizardia.
 URSURIAN, herri bereko soila.
 URTIKOBELAZIA (?), herri bereko belardia.

(150) Ugarte etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 336 zenb. 44 or., 1781-eko otsailaren 18.

(151) Ureta baserria. Bere izen zaharra *Ubereta* (ur— [agua], —bee [bajo] —eta atzizkia [lugar de aguas bajas o vados]).

(152) Uretabarrena edo *Iberetabarrena* baserria, IND. (OGPAR) 1 lib. 4 zenb. 3 or., 1596-eko ekainaren 23-an Domingo Uretabarrena-k Juanes Lesaka-ri 28 dukat hipotekan hartzen. Fonetika aldetik interesgarria Iberetabarrena aldagaia, toponimia zaharrean i-delakoa u (*ur—*) -aren aldagaia baita *Ibero* (Urbero), *Ibondo* (Ataun-en Iberondo) kasutan bezala.

(153) Uretabitartea etxea, IND. (OGPAR) 1 lib. 217 zenb. 97 or., 1670-eko abenduaren 28-an Migel Ansa-k Dionisio Olazabal-i 20 beloi-dukak hipotekan hartzen.

URTZELAIETABEKOA, herri bereko otadia.
 URZANZABALETA, herri bereko zuhaitz-basoa.
 URZELAIETAGOIKOA, herri bereko pinudia.
 URZOKO, herri bereko belardia.
 URZOKO, (*Urtzoko*), herri bereko lurtsaila, erreg. 499, 288, 55.
 USTELUS, (*Usteluts*), herri bereko pagadia, erreg. 728, 579, 59.
 USTELUTS, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ZABALDOKI, (*Zabaltoki*), herri bereko gaztainadia, 1810 urtea (154).
 ZABALTOKIETA, herri bereko belardia.
 ZAKAR, herri bereko baserri eta sagastia, nomenklator 101 or., 1601 urtea (155).
 ZAKARBURU, herri bereko gaztainadia.
 ZAKARRERREKA, herri bereko belardi, erreka eta laborelurra.
 ZAKARKOATARIA, herri bereko gaztainadia.
 ZAKARRALDE, herri bereko belardia.
 ZAKARSOROAUNDI, herri bereko belardia.
 ZAKARSOROTXIKI, herri bereko belardia.
 ZALAKAIN, herri bereko baserria.
 ZALAKAIX, (*Zalakuin*), herri bereko baserria, I.G.C. mapa.
 ZAMANSAGASTI, (*Samanaugasti*), herri bereko lurtsaila.
 ZAPATARI, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ZAPATARIELUZ, herri bereko gaztainadia, erreg. 318, 129, 219 (156).
 ZAPATARIENEA, herri bereko etxea.
 ZAPATARITXULO, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ZARRATEGI, (*Sarrategi*), herri bereko zuhaitz-baso eta zuhaixka-basoa.
 ZEARREKOSOROA, herri bereko laborelur eta soila.
 ZELAIA, herri bereko soroa, erreg. 672, 480, 150.
 ZELAIAUNDIGOIKOA, herri bereko laborelur eta zuhaixka-basoa.
 ZELAIMENDIBEKOA, herri bereko belardi eta laborelurra.

(154) **Zabaldoki** gaztainadia, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 211 zenb. 120 or., 1810-eko abendua-ren 9. Fonetikoki —*toki* konposagaian hozkariaren ozendura bitxia, probableki, *Irain-doki* toponimoan ere eman den bezalaxe.

(155) **Zakar** sagastia, IND. (OGPAR) 2 lib. 211 zenb. 95 or., 1601-eko uztailaren 17.

(156) **Zapatarieluz** gaztainadia. Bigarren osagaian —*eluz/eluts* (lugar sombrío) *Insalus* (Int-xaurrelus) eta *Osteluts* kasuetan bezala.

ZELAIMENDIGOIKOA, herri bereko soroa.
 ZELAIN, (*Zelarain*), herri bereko baserria.
 ZELAINALDEA, herri bereko belardia.
 ZELAINBORDA, herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.
 ZELAIONONDOA, herri bereko lurtsaila.
 ZELAINSORO, herri bereko zuhaixka-basoa.
 ZELAIONDO, herri bereko laborelur eta malkarra.
 ZELARAIN, herri bereko baserria, nomenklator 101 or., 1602 urtea (157).
 ZELARAINALDEA, herri bereko gaztainadia, 1859 urtea (158).
 ZELARAINSOROA, herri bereko iradia, 1861 urtea (159).
 ZERRATOKIKOZELAIA, herri bereko gaztainadia, amil 22 or.
 ZIARRERIE, (*Zigarrerria?*), herri bereko etxea.
 ZOKOA, herri bereko soroa, erreg. 425, 137, 95.
 ZOKOBAZTAR, herri bereko belardia.
 ZOKOSAGASTIA, herri bereko zelai eta laborelurra.
 ZOZOTEGI, herri bereko lurtsaila.
 ZUBALGO, herri bereko etxea, 1861 urtea (160).
 ZUBIAGA edo ZUPIAGA, herri bereko etxea, 1752 urtea (161).
 ZUBIAURRE edo ZAKAR, herri bereko baserria.
 ZUBIAURREA, herri bereko soro eta murkondoa.
 ZUBIAURREGI, herri bereko baratza.
 ZUBIBERRIBURU, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ZUBIONDO, herri bereko etxea.

-
- (157) **Zelarain** baserria, IND. (OGPAR) 1 lib. 41 zenb. 18 or., 1602-ko otsailaren 23-an Joanes Bidasolay eta M. Subiaurre-k Tolosa-ko udalari 30 dukat hipotekan hartzen, eta 1677-ko abuztuaren 14-ean Juanes Zubeldia-k eta Katalina Zelaia Lizartza-ko Magdalena ermitari 20 dukat hipotekan hartzen. Gaur ere baserriko-ek Zubeldia deituraz jarraitzen dute.
- (158) **Zelarainaldea** gaztainadia, G. HIP. (OGPAR) 5 lib. 110 zenb. 126 or., 1859-ko abuztuaren 12-an Josefa Ign. Garmendia-k Fernando Arozena-ri 11.000 beloi-dukak ematen.
- (159) **Zelarainsorua** iradia, C. HIP. (OGPAR) 5 lib. 136 zenb. 154 or., 1861-eko urtarrilaren 19-an Franzisko Ign. Olaetxea-k Ana Fr. Mugerza-ren alde 1.100 beloi-dukak ekartzen.
- (160) **Zubalgo** etxea, C. HIP. (OGPAR) 1 lib. 132 zenb. 151 or., 1861-eko urtarrilaren 30.
- (161) **Zubiaga** edo *Zupiaga* etxea, IND. (OGPAR) 2 lib. 54 zenb. 29 or., 1752-ko urtarrilaren 6-ean Juan Fr. Garmendia eta Antonio Idoate-k Anton Asuraga-ri 100 beloi-dukak hipotekan hartzen. Hemen garbiro oklusibaren gorketa *Zupiaga* aldagaian, gero, nolabait, *Zupitxar* (Zubitxar) *Zupri/Zupitegi* eta gisakoetan errepikan dabilena.

ZUBITXARRAGA, herri bereko lurtsaila, 1809 urtea (162).
 ZUKARDIBURU, herri bereko lurtsaila.
 ZUKUNDI, herri bereko soroa.
 ZUKURDI, (*Zukundi*), herri bereko lurtsaila.
 ZULARTETXEPAREA, herri bereko gaztainadia.
 ZULO, herri bereko gaztainadia.
 ZULOAGA, herri bereko baserria.
 ZULOAGABORDA, herri bereko bordetxea, nomenklator 101 or.
 ZULOAGAETXEBERRI, herri bereko baserria.
 ZULOAGARTETXE, (*Zulartetxe*), herri bereko gaztainadi eta baserria.
 ZULOETA, herri bereko gaztainadia
 ZUMITZA, (*Zumitzaga*), herri bereko baserria, nomenklator 101 or.,
 1853 urtea (163).
 ZUMITZABURU, herri bereko zuhaitz-basoa.
 ZUMITZAGA, herri bereko baserria.
 ZUMITZAKOARTETXEALDEA, herri bereko lurtsaila.
 ZUMITZAONDO, herri bereko zuhaixka-basoa.
 ZUMITZEKOSOROBURUA, herri bereko gaztainadia.
 ZUMIZBURU, herri bereko gaztainadi eta soroa, 1816 urtea (164).
 ZUPITEGI, herri bereko lurtsaila, 1662 urtea (165).
 ZUPITXAR, (*Zubitxarraga?*), herri bereko soroa, erreg. 18, 117, 70, 1834
 urtea (166).
 ZUPITXARRAGA, (*Zubitxarraga*), herri bereko sagastia.

-
- (162) **Zubitxarraga** lurtsaila, C. HIP. (OGPAR) 2 lib. 112 zenb. 84 or., 1809-ko martxoaren 4.
 (163) **Zumitza** baserria, C. HIP. (OGPAR) 9 lib. 179 zenb. 204 or., 1853-ko maiatzaren 20. Etimologiaz zume (*zur*— eta —*mee*) (mimbres) eta —*tza* ugaritasunezko atzizkitik (*min-breral* esanahiaz).
 (164) **Zumizburu** soroa, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 4 zenb. 27 or., 1816-eko maiatzaren 4.
 (165) **Zupitegi** (Zubitegi) lurtsaila, IND. (OGPAR) 1 lib. 216 zenb. 97 or., 1662-ko martxoaren 22-an Juanes Lizarzaburu-k (sic) lurtsail honetatik 46 postura-neurri Lizarzaburu baserriari erasten.
 (166) **Zupitxar** soroa, C. HIP. (OGPAR) 3 lib. 266 zenb. 188 or., 1834-eko ekainaren 1.